

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 78 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i barnehageloven
(unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt
og forbudet mot annen virksomhet m.m.)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	4.4.4	Unntak fra forbudet mot å drive annen virksomhet	36
2	Bakgrunnen for lovforslaget	6	4.4.5	Unntak fra kravet til samlet barnehageanlegg	37
3	Høringen	7	5	Barnehager som driver uten kommunalt tilskudd	38
4	Unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet	25	5.1	Gjeldende rett	38
4.1	Gjeldende rett	25	5.2	Høringsforslaget	38
4.1.1	Barnehageloven	25	5.3	Høringsinstansenes syn	39
4.1.2	Kirkeordning for Den norske kirke	25	5.4	Departementets vurderinger	39
4.2	Høringsforslaget	25	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	41
4.3	Høringsinstansenes syn	25	6.1	Unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet ...	41
4.3.1	Unntak for åpne barnehager	25	6.2	Barnehager som driver uten kommunalt tilskudd	41
4.3.2	Hjemmel til å gi forskrift om unntak i særlige tilfeller	26	7	Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget ...	42
4.3.3	Om det bør gjøres unntak for stiftelser, ideelle barnehager og studentbarnehager	28	Forslag til lov om endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.)	44	
4.3.4	Andre innspill	31			
4.4	Departementets vurderinger	32			
4.4.1	Unntak for åpne barnehager	32			
4.4.2	Hjemmel til å gi forskrift om unntak i særlige tilfeller	33			
4.4.3	Om det bør gjøres unntak for stiftelser, ideelle barnehager og studentbarnehager	34			

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 78 L

(2023–2024)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.)

*Tilråding fra Kunnskapsdepartementet 5. april 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Kunnskapsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven).

Departementet foreslår at kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt ikke skal gjelde for åpne barnehager.

Videre foreslår departementet å lovfeste en hjemmel for at departementet kan gi forskrift om unntak i særlige tilfeller fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

Departementet foreslår også å forenkle ordlyden i barnehageloven §§ 7 b andre ledd og 23 a tredje ledd slik at disse ikke lister opp de samme unntakene som i barnehageloven § 7 a tredje og fjerde ledd, men i stedet viser til unntakene i de sistnevnte bestemmelsene.

I tillegg foreslår departementet en ny § 14 a som regulerer nærmere hvilke krav som gjelder for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

Stortinget vedtok i juni 2022 flere endringer i barnehageloven som trådte i kraft 1. januar 2023, herunder kravet om at hver private barnehage som hovedregel skal være et selvstendig rettssubjekt som ikke skal drive eller eie annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehagedriften, se Innst. 403 L (2021–2022) og Prop. 82 L (2021–2022) *Endringer i barnehageloven (selvstendig rettssubjekt, forbud mot annen virksomhet, meldeplikt m.m.)*. Reglene skal sikre innsyn i hvordan de private barnehagene bruker offentlig tilskudd og foreldrebetaling, og bidra til at disse midlene blir brukt i tråd med regelverket.

Kravet om selvstendig rettssubjekt gjelder ikke for barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier ordinære barnehager med til sammen færre enn tretti barn eller familiebarnehager med til sammen færre enn ti barn. Kravet gjelder heller ikke for barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier én åpen barnehage.

I Prop. 82 L (2021–2022) *Endringer i barnehageloven (selvstendig rettssubjekt, forbud mot annen virksomhet, meldeplikt m.m.)* ble det varslet at det i arbeidet med endringer i finansieringssystemet ville bli vurdert om det skal innføres krav til selvstendig rettssubjekt også for de barnehagene som i første omgang ble unntatt.

I høringsnotatet *Forslag til endringer av barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren)* datert 1. november 2023 vurderte departementet om kravet om selvstendig rettssubjekt bør gjelde for alle private barnehager, se punkt 15 i høringsnotatet. Departementet viste til at kravet om at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt har vært i kraft i kort tid. Regelverket hadde ikke virket for et helt regnskapsår, og det forelå derfor ingen avsluttede regnskaper som er ført i henhold til dette regelverket. Departementet viste videre til at Utdanningsdirektoratet hadde ført økonomiske tilsyn med private barnehager i snart to år, og at direktoratet har opparbeidet en del erfaring, men at disse tilsynene hovedsakelig er basert på det tidligere

regelverket. Erfaringsgrunnlaget for å foreslå omfattende endringer var derfor lite. Departementet foreslo på denne bakgrunn ikke å endre unntaksbestemmelsene for ordinære barnehager og familiebarnehager. Departementet uttalte at det vil følge med på hvordan regelverket virker og erfaringene fra tilsynet.

Departementet foreslo i høringen at kravet om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt ikke skal gjelde for åpne barnehager. Videre foreslo departementet å innføre en hjemmel for at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Disse høringsforslagene følges opp i denne lovproposisjonen.

Departementet foreslo også å gi forskrift om unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke. Departementet vil fastsette forskrift om unntak for disse barnehagene når forskriftshjemmelen som foreslås i denne lovproposisjonen, kommer på plass.

Når det gjelder barnehager som er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og som ikke utarbeider årsregnskap for barnehagene etter kravene i regnskapsloven, foreslo departementet å fastsette noen nye regnskapskrav i økonomiforskrift til barnehageloven. Departementet foreslo videre å fastsette i økonomiforskrift til barnehageloven at barnehagene til studentsamskipnadene kan drive studentvelferdstjenester som en tillatt tilleggsvirksomhet. Det ble foreslått at kravet om at tilleggsvirksomhet skal føres på en egen avdeling i regnskapet ikke skal gjelde for slik tilleggsvirksomhet. Eventuelle forskriftsendringer vil bli fulgt opp og fastsatt av departementet.

I høringen foreslo departementet videre å regulere nærmere i barnehageloven hvilke krav som gjelder for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd, slik at dette blir klarere enn i dag. Dette høringsforslaget følges også opp i denne lovproposisjonen.

3 Høringen

Departementet sendte 1. november 2023 høringsnotat med forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren) på høring. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Departementene

Arbeidstilsynet
 Barneombudet
 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
 Brønnøysundregisteret
 Datatilsynet
 Folkehelseinstituttet
 Forbrukerombudet
 Forbrukerrådet
 Foreldreutvalget for barnehager (FUB)
 Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)
 Helsedirektoratet
 Helsetilsynet
 Husbanken
 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI)
 Kompetanse Norge
 Konkurransetilsynet
 Kriminalomsorgsdirektoratet
 Ligestillings- og diskrimineringsombudet
 Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen
 – NOKUT
 Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i
 opplæringen
 Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
 (NAFO)
 Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringa
 Nasjonalt senter for leseopplæring og lese-
 forskning
 Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferds-
 forskning
 Nasjonalt senter for matematikk i opplæringa
 Nasjonalt senter for mat, helse og fysisk aktivitet
 Nasjonalt senter for naturfag i opplæringa
 Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa
 Nasjonalt senter for skriveopplæring og skrive-
 forskning
 Norges forskningsråd
 Norsk senter for barneforskning
 Norsk senter for menneskerettigheter

Mattilsynet
 Miljødirektoratet
 Regelrådet
 Riksrevisjonen
 Sametinget
 Senter for samisk i opplæringa
 Sentralenheten for fylkesnemndene, Fylkes-
 nemnda for barnevern og sosiale saker
 Sivilombudet
 Språkrådet
 Statens arbeidsmiljøinstitutt
 Statens institutt for forbruksforskning
 Statistisk sentralbyrå (SSB)
 Statsforvalterne
 Statped
 Utdanningsdirektoratet
 Utlendingsdirektoratet (UDI)

Fylkeskommunene
 Kommunene
 Longyearbyen lokalstyre
 Sysselmesteren på Svalbard

Akademikerne
 Arbeidsgiverforeningen Spekter
 Delta
 Dysleksi Norge
 Espira
 Fafo
 Fagforbundet
 Fellesorganisasjonen
 Funksjonshemmedes fellesorganisasjon
 Handikappede barns foreldreforening
 Hovedorganisasjonen KA
 Hovedorganisasjonen Virke
 Human-Etisk forbund
 Innvandrernes landsorganisasjon
 Kanvas
 Kirkelig pedagogisk senter (IKO)
 Klinisk ernæringsfysiologiske forening KEFF
 Kristent Pedagogisk Forum
 KS – Kommunesektorens organisasjon
 Kvinnefronten
 Landsorganisasjonen i Norge (LO)
 Landsrådet for Norges barne- og ungdoms-
 organisasjoner

Endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.)

Lederne	Statsforvalteren i Rogaland
Likestillingssenteret	Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Læringsverkstedet	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Montessori Norge	
Multikulturelt Initiativ- og Ressursnettverk	Alta kommune, hovedutvalget for oppvekst, kultur og integrering
Norges Bygdekvinnelag	Alver kommune
Norges Døveforbund	Arendal kommune
Norges Handikapforbund	Asker kommune
Norske Kveners Forbund	Askøy kommune
Norske Samers Riksforbund	Aurskog-Høland kommune
Norsk Forbund for Utviklingshemmede	Austevoll kommune
Norsk Foreldrelag for Funksjonshemmede	Bamble kommune
Norsk Innvandrerforum	Barnehage- og skoleeiernettverket i Kongsvinger-regionen
Norsk Kvinne- og familieforbund	Bergen kommune
Norsk studentorganisasjon	Bjørnafjorden kommune
Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)	Bodø kommune
Private barnehager	Bærum kommune
Private barnehager i Asker (PIA)	Bømlo kommune
Private Barnehagers Landsforbund (PBL)	Drammen kommune
REFORM- ressurscenter for menn	Eidsvoll kommune
Røde Kors	Eigersund kommune
Samarbeidsforumet av funksjonshemmedes organisasjoner	Elverum kommune
Skolelederforbundet	Farsund kommune
Statlige barnehager	Fauske kommune
Steinerbarnehageforbundet	Flekkefjord kommune
Stiftelsen Barnas Rettigheter	Fredrikstad kommune
Taterne/Romanifolkets Menneskerettighetsforening (TRM)	Frogn kommune
Trygge Barnehager	Færder kommune
Tvillingforeldreforeningen	Giske kommune
Unge funksjonshemmede	Gjøvik kommune
UNICEF Norge	Gloppen kommune
Unio	Gol kommune
Utdanningsforbundet	Gran kommune
Yrkesorganisasjonenes sentralforbund (YS)	Grane kommune
	Grimstad kommune
Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning (DMMH)	Halden kommune
Institutt for samfunnsforskning	Hattfjelldal kommune
Samisk Høgskole	Hemsedal kommune, barnehageadministrasjonen
Universitets- og høgskolerådet	Herøy kommune
Velferdsforskningsinstituttet NOVA	Hol kommune
	Holmestrand kommune
Departementet har mottatt høringsuttalelser fra:	Horten kommune
	Hustadvika kommune
Utdanningsdirektoratet	Hå kommune
	Indre Fosen kommune, oppvekstadministrasjonen
Nasjonalt senter for nynorsk i opplæringa	Indre Østfold kommune
Nasjonalt senter for samisk i opplæringa	Kautokeino kommune
Regelrådet	Klepp kommune
	Kongsberg kommune
Statsforvalteren i Agder	Kristiansand kommune
Statsforvalteren i Innlandet	Kvam herad
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Kvinnherad kommune
	Larvik kommune

Levanger kommune	Vefsn kommune
Lier kommune	Vennesla kommune
Lillehammer kommune	Verdal kommune
Lillesand kommune	Vestnes kommune, formannskapet
Lillestrøm kommune	Vestre Toten kommune
Lindesnes kommune	Vestvågøy kommune, formannskapet
Lunner kommune	Vågå kommune
Lyngdal kommune	Østre Toten kommune
Lørenskog kommune	Øvre Eiker kommune
Malvik kommune	Øyer kommune
Molde kommune	Øygarden kommune
Moss kommune	Ålesund kommune
Moss kommune, styringsflertallet	Ås kommune, administrasjonen
Namsos kommune	
Nes kommune	Sentralt ungdomsråd Oslo
Nesodden kommune	
Nittedal kommune	Dronning Mauds Minne Høgskole
Nord-Aurdal kommune	NLA Høgskolen
Nordre Follo kommune	
Oslo kommune	Arbeidsgiverforeningen Spekter
Porsgrunn kommune	Blå Kors Norge
Rakkestad kommune	Delta
Rana kommune	Delta Granstubben Barnehage Henning AS
Randaberg kommune	Delta Kringla Friluftsbarnhage AS
Rauma kommune	Fagforbundet
Rælingen kommune	Fagforbundet Barn og Oppvekst, Oslo
Sandefjord kommune	Fagforbundets medlemmer i Asphaugen friluftsbarnhage
Sandnes kommune	Fagforbundet Tippen barnehage
Sarpsborg kommune	Forum for private barnehager i Namsos kommune
Senja kommune	For Velferdsstaten
Skien kommune	Foreldreutvalget for barnehager (FUB)
Sokndal kommune	Hovedorganisasjonen KA
Sola kommune	Hovedorganisasjonen Virke
Sortland kommune	IKO – Kirkelig pedagogisk senter
Stange kommune	KFUK-KFUM Norge
Stavanger kommune	Kirkens Bymisjon
Steinkjer kommune	Kirkerådet i Den norske kirke
Stjørdal kommune	KS – Kommunesektorens organisasjon
Stord kommune	Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Strand kommune, kommunestyret	Lederne
Strand kommune, administrasjonen	Lokallaget PBL-Halden
Sula kommune	Montessori Norge
Sunnfjord kommune	Nettverk for åpne barnehager i Bergen og omegn (NÅBO)
Sveio kommune	NHO Geneo
Sykkylven kommune	Noregs Mållag
Sør-Odal kommune, utvalg for oppvekst, kultur og mangfold	Norges Blindforbund
Tana kommune, utvalg for oppvekst og kultur	Norges Bondelag
Time kommune, utvalg for levekår	Norges Kvinne- og familieforbund
Tromsø kommune	Norsk studentorganisasjon
Trondheim kommune	Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)
Tønsberg kommune	Organisasjonen for private barnehager i Larvik
Ullensaker kommune	PBL Alver
Ulstein kommune	PBL Arendal lokallag
Vanylven kommune, kultur og oppvekst	

PBL Bergen	Asker kirkelige fellesråd
PBL lokallag Alta	Færder kirkelige fellesråd/Teie kirkes barnehager
PBL lokallag Asker	Time kyrkjelege fellesråd
PBL lokallag Aurskog Høland kommune	Tønsberg kirkelige fellesråd
PBL lokallag Drammen	
PBL lokallag Grimstad	100-meterskogen barnehage
PBL lokallag Hamar	A2G Friluftsbarnhage AS
PBL lokallag Karmøy	A2G Friluftsbarnhage AS, styrer
PBL lokallag Kongsberg	A2G Gruppen
PBL lokallag Kristiansand	ABC-bakken barnehage
PBL lokallag Lier	Akebakken barnehage SA
PBL lokallag Lillehammer	Akebakken barnehage, samarbeidsutvalget
PBL lokallag Lillestrøm	Alleen barnehage AS
PBL lokallag Moss	Alsgård FUS barnehage
PBL lokallag Nittedal	Áltá siida AS barnehage
PBL lokallag Oslo	Áltá siida barnehage, samarbeidsutvalget
PBL lokallag Stavanger	Alvehetta FUS barnehage
PBL lokallag Steinkjer	Alvheim barnehage
PBL lokallag Stjørdal	Amanda Barnehage SA
PBL lokallag Trondheim	Amanda Barnehage, samarbeidsutvalget
PBL lokallag Vefsn	Amicus barnehage
PBL lokallag Øvre Eiker	Andromeda barnehage – ULNA AS
PBL lokalstyret i Nittedal	Andemor i Andungen barnehage, ansatte
PBL Lørenskog lokallag	Andungen barnehage, avdeling Toppanda
PBL Narvik lokallag	Andungen barnehage SA
PBL Sandnes	Anna Nilssens Minne barnehage
PBL Stange	Annemorhuset Barnehage SA
PBL Time lokallag	Arnebråtveien barnehage
Private Barnehagers Landsforbund (PBL)	AS Barnas HUS Gullheia
Revisorforeningen	AS Karusellen
Samisk foreldrenettverk	Asdal barnehage AS
Samisk foreldrenettverk Nord-Salten	Askedalen barnehage AS
Samskipnadsrådet	Askeladden barnehage, eier
Skolelederforbundet	Askeladden barnehage
Skolenes landsforbund	Aspemarka FUS barnehage
Steinerbarnehageforbundet	Asperud FUS barnehage
Steinerskoleforbundet	Asphaugen friluftsbarnhage SA Senja
Tvillingforeningen	Aurora Baldershage barnehage AS
Utdanningsforbundet	Aurora Regnbuen barnehage AS
Utdanningsforbundet Bergen	Aurora Sluppen barnehage
Utdanningsforbundet Brønnøy	Aspåsen barnehage, styret og samarbeidsutvalget
Utdanningsforbundet og Fagforbundet Byfjordparken barnehage	Badjemánáid Beaiveruoktu SA
Utdanningsforbundets medlemmer i Solsikka barnehage	Baglerbyen FUS barnehage
Utdanningsforbundets og Fagforbundets medlemmer i Storbakken barnehage	Bakarvågen FUS barnehage
Utdanningsforbundet, Solbakken barnehages representanter	Bakkehaugen barnehage SA
Utdanningsforbundet Soltun Barnehage SA	Bakkeli barnehage
Utdanningsforbundet Tippen barnehage	Bakkeligrenda barnehage
Utdanningsforbundet Trondheim	Bakketun barnehage
Utdanningsforbundet Vågan	Bakklandet barnehage
Utdanningsforbundet Øvre Eiker	Baklia Stall & Gårdsbarnehage AS
	Baltazar menighetsbarnehage AS
	Baltazar Menighetsbarnehage AS, samarbeidsutvalget

Bambini Montessoribarnehage	Biskophavn barnehage SA
Bamsebo barnehage SA	Bitehagen barnehage SA
Bamsebu barnehage SA	Bjerkeveien barnehage SA
Banktjørnhaugen barnehage	Bjerkås barnehage
Banktrollet Barnehage SA	Bjørkebakken andelslag SA
Barnas hus Gullhella, samarbeidsutvalget	Bjørkebakken barnehage
Barnas hus Gullhella, styreleder	Bjørkebo Barnehage
Barnas kulturhage AS	Bjørkebo Barnehage, samarbeidsutvalget
Barnas Moa	Bjørketun barnehage
Barnas Hus og Domkirken barnehager, foreldre- rep. i samarbeidsutvalget	Bjørndalen barnehage
Barnas rett barnehage SA	Bjørneåsen barnehage
Barnas Sundbytoppen AS	Bjørnehiet familiebarnehage
Barnehage 1 AS	Bjørnsgård barnehage, daglig leder
Barnehagene i Sel kommune	Bjørnsgård barnehage, styret
Barnehagenett	Bjørnum barnehage AS
Barnehagen Gregorius	Blåbærgrenda barnehage, samarbeidsutvalget
Barnehagen Himmelblå	Blåbærgrenda barnehage SA, personalet
Barnehagen i Bryne Kyrkje, samarbeidsutvalget	Blåbærgrenda barnehage, styret
Barnehagen Småtroll AS	Blåfjell barnehage
Barnehagen Victoriahavn AS, eiere	Blåklokka barnehage AS, eierstyret
Barnehagen Victoriahavn AS, samarbeidsutvalget	Blåklokka barnehage, FAU
Barstad barnehage SA	Blåklokka barnehage, personalgruppa
Begbyenga Barnehage AS	Blåveisen barnehage
Beisfjord barnehage SA	Bogafjellbakken naturbarnehage SA
Beisfjord barnehage, samarbeidsutvalget	Boganes barnehage
Beitstad barnehage AS	Bolsøya Barnehage, FAU
Beitstad barnehage, tillitsvalgte	Bonderudbakken Gårdsbarnehage
Bekkehaugen barnehage SA	Bordalen barnehage SA, samarbeidsutvalget
Bekkelaget barnehage	Borg Vikingbarnehage
Bekkelaget kirkes barnehage	Borgafjell naturbarnehage
Bekkjarvik maritime FUS barnehage	Borgen barnehage NGH AS, samarbeidsutvalget
Berg barnehage, ansatte	Borgen barnehage NGH AS, styrer
Berg barnehage, FAU og samarbeidsutvalget	Borgen barnehage NGH AS, pedagogene
Bergen Miljøbarnehage	Borgen Skog barnehage
Bergheim barnehage SA	Borgly barnehage AS
Bergheim friluftsbarnhage	Borgestad barnehage
Bergheim Friluftsbarnhage AS	Borgund Menighetsbarnehage
Bergsens Bondegårds-barnehage AS, samarbeids- utvalget	Borgund Menighetsbarnehage, eier og samar- beidsutvalget
Bergskaug FUS barnehage	Bossekop barnehage AS
Bergstø barnehage	Brakamoen barnehage SA
Best barnehage	Brakamoen barnehage, ansatte
Best barnehage, avdeling Grefsen	Bratsberg FUS kulturbarnehage AS
Betanien barnehage AS	Bratsberg FUS kulturbarnehage, samarbeids- utvalget
Betesda barnehage	Breiflabben Barnehage
Bikuben barnehage	Brekke barnehage SA
Bikubå barnehage SA	Briskebyen Montessori International barnehage
Billingstad Barnehage SA	Brovold barnehage AS
Bingen barnehage AS	Bruhammaren FUS barnehage AS
Birkebeineren Friluftsbarnhage	Bruse barnehage SA
Birken barnehage	Brusletta barnehage SA
Birkenes FUS barnehage SA	Brødfabrikken FUS barnehage
Bisfjord FUS barnehage	Brødholt FUS barnehage
Biskophavn barnehage	

Brødholt FUS barnehage Tomter, samarbeids- utvalget	Ekornheia barnehage
Brøttet barnehage, samarbeidsutvalget	Ekrekroken Barnehage SA
Brånåstoppen FUS barnehage, samarbeids- utvalget	Eldshovden barnehage SA
Bråstad barnehage	Elvebakken Montessoribarnehage
Bråten barnehage SA	Elvegården barnehage
Bråtenstua barnehage, styret	Endrestø Friluftsbarnhage SA
Buggeland barnehage SA	Endrestø Friluftsbarnhage SA, styret
Bybrua FUS barnehage as	Engesvea FUS barnehage as, daglig leder
Byfjordparken barnehage AS	Engesvea FUS barnehage, samarbeidsutvalget
Byfjordparken barnehage, eiere	Enger Barnehage, eierstyret
Byfjordparken private barnehage, FAU	Engveien barnehage
Byhaugen barnehage	Eplehagen barnehage
Byåsen kirkes barnehage	Eplehagen barnehage Porsgrunn, samarbeids- utvalget
Bærumsmarka barnehage, daglig leder	Epleskogen Barnehage SA
Bø barnehage AS	Eskoleia Barnehage AS
Bøler menighets barnehage	Espira Baggerødbanen AS
Bårdshaugen Barnehage AS	Espira barnehagene i Nes kommune
Båsmobakken barnehage	Espira Bellevue
Båstadmyra barnehage SA	Espira Bjørgene barnehage
Carpe Diem Barnehage AS	Espira Blakstad
Charlottenlund barnehage AS	Espira Casa Musica barnehage
Christianslund barnehage	Espira Casa Musica barnehage Levanger, samarbeidsutvalget
Collettløkka barnehage AS	Espira Dvergsnes
Daggry barnehage	Espira Eikenga
Daggry barnehage, samarbeidsutvalget	Espira Eikenøtta Naturbarnehage
Dalen barnehage	Espira Fasanveien Barnehage
Dalen FUS barnehage	Espira Finnås barnehage
Dalsbråten barnehage SA	Espira Garhaug barnehage
Dalstunet Barnehage, samarbeidsutvalget	Espira Gartnerløkka AS
Dampsaga barnehage	Espira Gruppen AS
Diseth FUS barnehage og Rolidbakken FUS barnehage	Espira Grønnestølen
Diseth FUS barnehage, samarbeidsutvalget	Espira Gullhella
Dolstad barnehage	Espira Gåserud
Domkirken og Barnas Hus barnehage	Espira Gåserud Barnhage, FAU
Dronning Mauds Minne barnehage, FAU	Espira Halsnøy Kloster Barnehage
Dronningåsen andelsbarnehage	Espira Holbekk Idrettsbarnehage
Dronningåsen Barnehage	Espira Hollund
Drømmehagen barnehage	Espira Husebybakken barnehage
Dulven friluftsbarnhage SA, daglig leder	Espira Høytopp Fort, samarbeidsutvalget
Dulven friluftsbarnhage, styreleder og foreldre	Espira Knerten barnehage
Dusavik barnehage SA	Espira Krystallveien AS
Dyrebo Gårdsbarnehage	Espira Kuventræ
Dønhaug gardsbarnehage	Espira Kystad Gård barnehage, samarbeids- utvalget
Egenes Idrettsbarnehage	Espira Lura barnehage
Eidskog Naturbarnehage AS	Espira Løvestad AS
Eigerøy barnehage	Espira Marthaugen
Einaren barnehage SA	Espira Muruvik barnehage
Einerhaugen Barnehage SA	Espira Myraskogen AS
Einmoen familiebarnehage	Espira Nordmo, FAU
Eitillstad FUS barnehage	Espira Opsahl barnehage
Eivindsholen FUS barnehage	Espira Oreid
Ekholt barnehage SA	Espira Ormadalen barnehage

Espira Ree barnehage	Fjordbyen barnehage AS
Espira Ree barnehage, samarbeidsutvalget	Fjordly barnehage
Espira Salamonskogen barnehage	Fjordly barnehage, tillitsvalgt
Espira Sandtoppen Naturbarnehage as	Fjordvangen barnehage SA
Espira Skjeraberget barnehage	Fjordveien barnehage
Espira Skolegata barnehage	Fladaberg FUS barnehage
Espira Skåredalen barnehage	Flatefjell andelsbarnehage, samarbeidsutvalget
Espira Sletten	Flatefjell Andelslag SA
Espira Snurrefjellet barnehage	Foreldreutvalget for barnehager i Kristiansand
Espira Solkroken barnehage	Forskningsparken Montessori AS
Espira Spirea barnehage	Forum for private barnehager i Namsos kommune
Espira Stongafjellet barnehage	Fosnaheim naturbarnehage
Espira Sundbyfoss barnehage	Foss friluftsbarnhage AS
Espira Søly	Fosseskansen barnehage AS
Espira Taremareby AS	Fredsvoll barnehage SA, daglig leder
Espira Tastarustå barnehage	Fredsvoll barnehage SA, samarbeidsutvalget
Espira Torsbergskogen barnehage	Fredvika Steinerbarnehage
Espira Torshovdalen AS	Frelsesarmeens barnehager
Espira Ulvenvatnet barnehage	Frikult AS
Espira Vagletjørn barnehage	Frikultbarnehagen Båsmo AS, styrer
Espira Vagletjørn barnehage, samarbeidsutvalget	Frydenborg barnehage AS
Espira Vanse AS	Frydenborg barnehage as
Espira Veldetun	Furuberget Fus aktivitetsbarnehage
Espira Østrem barnehage	Furuhaugane Barnehage
Espira Åbol	Furuhaugane Barnehage SA
Espira Årosfjellet	Furuly barnehage
Eventus barnehage AS	Furuly barnehage Råde AS
Eventus Borgafjell barnehage	Furutoppen Barnehage
Eventus Eventyrdalen barnehage	Furutoppen Barnehage, samarbeidsutvalget
Eventus Kvernslåtten barnehage	FUS AS
Eventus Midtun Barnehage AS	FUS Gjermundshaugen
Eventus Santorlunden barnehage	FUS Grønnmyra barnehage, daglig leder
Eventus Sol-li barnehage AS	FUS Nettverk Akershus Øst II
Eventus Tiriltoppen barnehage	FUS Nettverk Innlandet
Eventyrberget barnehage SA	Fykenborg barnehage
Eventyrlia FUS barnehage	Gáhkkorčorru studeantamánáidgárdi
Eventyrskogen barnehage, ansatte	Gaia barnehage AS – ULNA barnehagene
Eventyrskogen familiebarnehage, eier	Galleberg barnehage SA
Eventyrskogen naturbarnehage AS	Galåen Naturbarnehage AS
Eventyråsen Barnehage as	Gamlebyen Urtehagen barnehager AS
Eventyråsen Barnehage as, samarbeidsutvalget	Gammelstua friluftsbarnhage sa
Fager Skog FUS barnehage	Gapahuken Natur- og friluftsbarnhage
Fagerborg menighetsbarnehage	Gapahuken Natur- og friluftsbarnhage, samarbeidsutvalget
Fanatunet barnehage SA	Gapatrosten barnehage SA
Fasanveien barnehage Moss, samarbeidsutvalget	Gapatrosten barnehage SA, samarbeidsutvalget
FAU i samtlige barnehager i Sel kommune	Garnes Gårdsbarnehage AS
Fauske idrettsbarnehage a/s	Gaterud barnehage sa, Ullern barnehage sa, Slåstas barnehage sa og Oppstad gårds- og naturbarnehage sa
Fernanda FUS barnehage	Gaupen Barnehage AS
Festningsgata Menighetsbarnehage	Gauselbakken barnehage, ansatte
Fevik Barnehage	Gauselbakken barnehage SA
Filadelfia Barnehage AS	Gaustadsnippen barnehage
Fiskebekk barnehage	Geitastova barnehage SA
Fjelldal barnehage as, samarbeidsutvalget	
Fjellheim FUS friluftsbarnhage	
Fjellsøya Barnehage	

Giellavealgu AS	Hampehaugen barnehage AS
Giellavealgu AS, foreldreutvalget	Hanevold barnegård
Gjermundshaugen FUS barnehage	Hannestad barnehage, samarbeidsutvalget
Gjerstad Natur- og gårdsbarnehage	Hans og Grete barnehage
Gjerstad Natur- og gårdsbarnehage, FAU	Hans og Grete barnehage, samarbeidsutvalget
Gjettum barnehage	Hasselbakken FUS barnehage
Glaungan Barnehage	Haugatun Barnehage SA
Gnisten Barnehage Sa	Haugeløkka Barnehage AS
Godvik barnehage	Haugen Barnehage as
Granbuska Barnehage, ansatte	Haugesund International Preschool FUS
Granbuska Barnehage SA	Haugland gardsbarnehage
Granrudmoen barnehage SA	Haugland gardsbarnehage AS, samarbeids- utvalget
Granstubben barnehage	Hauglia barnehage
Granstubben barnehage, samarbeidsutvalget	Hauglia barnehage, ansatte
Granåsen barnehage SA	Havhesten FUS barnehage
Grefsenlyst 14 FUS Barnehage	Hebekkskogen barnehage SA
Grefsenlyst FUS Barnehage	Hedensrud barnehage
Grenland Folkehøgskoles Barnehage AS/Eple- hagen barnehage	Heer grendehus barnehage
Grilstad FUS barnehage	Heggebø barnehage
Grimerud Barnehage	Heggebø Friluftsbarnhage SA
Grimerud Barnehage AS	Hegglandsdalen barnehage
Grimerud Barnehage og Bekkelaget Barnehage	Hegglandsdalen barnehage, samarbeidsutvalget
Grindaberget barnehage SA	Heggum Barnehage AS
Grindvoll barnehage as	Hegle Barnehage
Grua Barnehage AS	Hegle barnehage, samarbeidsutvalget
Grønland Urtehagen barnehager AS	Heimdalinga Barnehage, samarbeidsutvalget
Grønolia Naturbarnehage i Narvik	Heimly barnehage
Gråtass Barnehage Fagen AS	Heimtun barnehage
Gråtass Barnehage Skjærviken AS	Hektneråsen FUS barnehage
Gråtass Barnehage Torp AS	Helgerud Barnegård as
Gubbeskogen FUS barnehage	Helgerud Barnegård, samarbeidsutvalget
Gubbeskogen FUS barnehage, samarbeids- utvalget	Helledammen FUS barnehage
Gudevold barnehage as	Helleland Fus barnehage
Gullskatt Åpen Barnehage	Hellerud Barnehage SA
Gullvika Naturbarnehage AS	Hellvik barnehage Hakkespettli SA
Gunnersbråtan barnehage	Helsviga Naturbarnehage, samarbeidsutvalget
Guriskogen barnehage SA	Hernes FUS barnehage
Gårdstunet barnehage	Hestehoven barnehage
Hagatun barnehage, daglig leder, styret og samarbeidsutvalget	Hila drift as, Sverresborg alle barnehage
Hagebyen private barnehage SA	Hjellbakkane barnehage, samarbeidsutvalget
Hagehaugen barnehage SA, samarbeidsutvalget	Hjellemarka FUS barnehage
Hagen barnehage SA, daglig leder	Hjerterommet Åpen Barnehage
Hagen barnehage, eierstyret og samarbeids- utvalget	Hjørgunn Idrettsbarnehage
Hakkebakkeskogen Naturbarnehage SA	Hola barnehage AS – ULNA barnehagene
Hakkebakkeskogen Naturbarnehage SA, FAU	Holmen gårds- og naturbarnehage as, ansatte
Hakkebakkeskogen private barnehage SA	Holmen gårds- og naturbarnehage as, styret
Hakkebakkeskogen private barnehage Tjensvoll AS	Holmen Gårds- og Naturbarnehage, samarbeids- utvalget
Hakkespetten og Godbiten barnehage AS	Holmsåsen FUS barnehage
Hallsetreina FUS barnehage	Holtet barnehage SA, samarbeidsutvalget
Hammermo FUS barnehage	Holthagen barnehage SA
Hamna Friluftsbarnhage	Hoppensprett Stokke
	Horneberg FUS barnehage
	Hornienga FUS barnehage

Hornienga FUS barnehage, samarbeidsutvalget	Jærbarnehagen FUS, samarbeidsutvalget
Hovdeplassen barnehage AS	Kakhaugen barnehage AS
Hovettunet barnehage	Kanadaskogen friluftsbarnhage
Hovettunet barnehage, samarbeidsutvalget	Kanadaskogen Friluftsbarnhage, samarbeids- utvalget
Hovinveien FUS barnehage	Kardemomme Barnehage SA
Hovseter barnehage AS	Kardemomme barnehage SA, foreldrene
Hovsveien FUS barnehage as	Karusellen barnehage as, daglig leder
Huldal barnehage SA	Karusellen Barnehage AS, samarbeidsutvalget
Hundremeterskogen barnehage, FAU og samarbeidsutvalget	Katta barnehage AS
Hundremeterskogen barnehage Nøtterøy	Kattekleiv
Hundremeterskogen barnehage SA	Kattenskogen barnehage AS, styrer
Hundremeterskogen Ideelle & Biologiske barne- hage SA, daglig leder	Kattenskogen Barnehage, styret
Hundremeterskogen Ideelle & Biologiske barne- hage, styret	Kausvol gardsbarnehage AS
Hundvin Naturbarnehage	Kiellandskogen FUS barnehage
Hundvin Naturbarnehage, ansatte	Kirkebakken kulturbarnehage
Hunsrød-Fevang barnehage	Kirkerudbakken Friluftsbarnhage
Huskestua barnehage Sa	Kirketunet barnehage
Huskestua barnehage, samarbeidsutvalget	Kjølbergskogen Barnehage AS
Huskestua barnehage, Stavanger	Kleiva naturbarnehage SA
Husøy maritime FUS barnehage og samarbeids- utvalget	Kleiva Naturbarnehage, FAU
Hvitveisen barnehage as	KLEM barnehage
Høddvollbarnehagen SA	Klokkergaarden Kultur- og naturbarnehage
Høgenhall barnehage SA	Klyve åpen barnehage, samarbeidsutvalget
Håbafjell Idrettsbarnehage, ansatte	Kløvheim Naturbarnehage, eier
Håbafjell Idrettsbarnehage SA, styret	Kløvheim Naturbarnehage, ansatte
Hågåsletta barnehage	Knarvik barnehage AS
Hågåsletta barnehage, foreldrerep. samarbeids- utvalget	Knausen FUS barnehage
Håholen barnehage	Knærten FUS friluftsbarnhage
Håkonshella FUS Barnehage	Kolsåsbakken barnehage SA, styrer og personalet
Hålandsmarkå barnehage SA	Kolsåsbakken barnehage SA, styret
IBID SA	Kolsåstrollet barnehage
Idavollen Steinerbarnehage	Komsatoppen DoReMi barnehage
Idea barnehage Kongsberg AS	Kongsberg Montessori barnehage
IDEA barnehage Notodden AS	Kornberget barnehage
IDEA Kompetanse	Kragerud barnehage
Idun FUS barnehage	Kreativ barnehage AS, daglig leder
Ihle barnehage	Kreativ barnehage AS, styret
Ikornnes FUS barnehage	Kremmerhuset barnehage SA
Industriveien FUS barnehage as	Kribelin barnehage AS
International School of Stavanger, avdeling Barne- hage	Kribelin Barnehage AS, foreldregruppen
Jaklamyra barnehage, ansatte	Kringla friluftsbarnhage, samarbeidsutvalget
Jaklamyra barnehage SA, eierstyret	Kråka FUS Kulturbarnehage
Jaklamyra barnehage, samarbeidsutvalget	Kråkeby barnehage AS, styrer
Jaklamyra barnehage, styrer	Kråkeby barnehage, samarbeidsutvalget
Jakobsgrenda barnehage SA	Kulturbarnehagen
Jar FUS barnehage AS	Kulturparken FUS barnehage as
Johnsrudhuset Barnehage AS	Kulås barnehage, samarbeidsutvalget
Jordbærkollen Barnehage SA	Kvala barnehage
Jugendby barnehage	Kvam barnehage
	Kveldroegen barnehage
	Kvitre barnehage
	Kværnerbyen FUS barnehage AS
	Kværnerbyen FUS barnehage AS, ansatte
	Kyvikdalen Barnehage SA

Kåreviksmarka FUS barnehage	Lundegård barnehage SA, samarbeidsutvalget
Kårstua barnehage AS	Lunden barnehage
Kårstua barnehage, samarbeidsutvalget	Lundgaardsløkka Barnehage AS
Labbetuss barnehage SA, daglig leder	Lundgaardsløkka barnehage, samarbeidsutvalget
Labbetuss barnehage SA, styret	Lv Furua Naturbarnehage
Lademoen barnehage	Lykkeliten barnehage
Lahelle Barnehage AS	Lykkeliten barnehage SA
Landbruksskolens barnehage SA	Lykketrollet FUS barnehage
Lande Gård barnehage	Lyngdal Pinsemenighet, Filadelfia Barnehage AS
Langekjenntunet barnehage AS	Lyngmo Solkollen barnehage, ansatte
Langevåg barnehage SA	Læringsverkstedet
Langøy friluftsbarnhage A/S	Læringsverkstedet Alversund barnehage AS
Langøy friluftsbarnhage, styret	Læringsverkstedet Aronien barnehage AS
Leangen Kulturbarnehage SA, daglig leder	Læringsverkstedet barnehager Ullensaker kom- mune
Leangen Kulturbarnehage, styret, samarbeids- utvalget og repr. fra foreldregruppen	Læringsverkstedet Bekkeberget Naturbarnehage AS
Leiektun Barnehage AS	Læringsverkstedet Bekkeberget Barnehage, samarbeidsutvalget
L'Eikestua barnehage	Læringsverkstedet Bispegra barnehage
Leiknes FUS barnehage	Læringsverkstedet Bjønnåsen Solkollen
Leikvang barnehage sa	Læringsverkstedet Bjørndalen barnehage AS
Leikvang Barnehage, styret	Læringsverkstedet Bjørndalen, samarbeids- utvalget
Lekeklossen barnehage Løvåsen	Læringsverkstedet Blindheim Naturbarnehage
Lekeklossen barnehage Storhammeren	Læringsverkstedet Blomsterdalen barnehage AS
Lekeklossen barnehage Vestre AS	Læringsverkstedet Borre, FAU
Lekeland barnehage AS	Læringsverkstedet Borre Idrettsbarnehage, samarbeidsutvalget
Lekeland barnehage Hommersåk	Læringsverkstedet Bratteborg Barnehage AS
Lekestua barnehage, daglig leder	Læringsverkstedet Bråvannsåsen barnehage
Lekestua barnehage i Tyldalen, styreleder	Læringsverkstedet Dalgårdtunet barnehage as
Lekestuas venner, foreldreutvalget i Lekestua barnehage	Læringsverkstedet DoReMi Trosvik Barnehage AS
Lena FUS barnehage AS	Læringsverkstedet Eplehagen Barnehage AS
Lia barnehage SA	Læringsverkstedet Ervika Naturbarnehage
Lias Knøttene barnehage as	Læringsverkstedet Eydehavn naturbarnehage
Lier natur- og landbruksbarnehage	Læringsverkstedet Fagerlia og Læringsverkstedet Stavne To-Språklige barnehage
Likollen barnehage, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Fagertun barnehage AS
Liland Barnehage AS	Læringsverkstedet Fidje barnehage
Lille Grønland Urtehagen barnehager AS	Læringsverkstedet Fidje barnehage, samarbeids- utvalget
Lilleengen naturbarnehage	Læringsverkstedet Flekkerøya barnehage AS
Lillevollen barnehage, daglig ledere	Læringsverkstedet Folkeparken Idrettsbarnehage AS
Lillevollen barnehage, pedagoggruppen	Læringsverkstedet Furukollen idrettsbarnehage
Lillevollen barnehage, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Gardstunet Naturbarnehage AS
Lillevollen barnehage, styret	Læringsverkstedet Gardstunet Naturbarnehage, samarbeidsutvalget
Lillohøyden FUS barnehage	Læringsverkstedet Geitspranget Naturbarnehage
Linnéa Natur- og gårdsbarnehage AS	Læringsverkstedet Gimlekollen barnehage
Linnestad barnehage, ansatte	Læringsverkstedet Gonveien barnehage
Linnestad barnehage SA	Læringsverkstedet Grandehagen Barnehage
Linnestad barnehage SA, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Grim AS
Litledalen barnehage SA og Grønnes barnehage SA	
Livensveen gårdsbarnehage AS	
Livensveen gårdsbarnehage AS, personalet	
Livensveen gårdsbarnehage, samarbeidsutvalget	
Ljøstadsaga barnehage	
Lundebygrenda Barnehage, samarbeidsutvalget	
Lundegård barnehage SA, eierstyret	

Læringsverkstedet Guldbergaunet Barnehage	Læringsverkstedet Presteheia barnehage
Læringsverkstedet Gustavas Hage	Læringsverkstedet Randineborg barnehage
Læringsverkstedet Grønolia barnehage, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Ravneheia barnehage AS
Læringsverkstedet Halmstad barnehagen AS	Læringsverkstedet Risteigen barnehage AS
Læringsverkstedet Hammersborg barnehage as	Læringsverkstedet Rom barnehage, Eplehagen barnehage og Faråna barnehage
Læringsverkstedet Hannes Lekestue Tjensvoll og Madla barnehage	Læringsverkstedet Runni idrettsbarnehage AS, Læringsverkstedet Haga barnehage AS, Læringsverkstedet øvre Neskollen barnehage AS
Læringsverkstedet Hauketo, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Rørenslletta Solkollen barne- hage, samarbeidsutvalget
Læringsverkstedet Helgerød barnehage og Læringsverkstedet Solløkka barnehage AS	Læringsverkstedet Sande og Læringsverkstedet Lersbrygga
Læringsverkstedet Helsviga Naturbarnehage	Læringsverkstedet Sarpsborg Doremi barnehage a/s
Læringsverkstedet Hinken hopp idrettsbarnehage AS	Læringsverkstedets barnehager i Ullensaker kom- mune
Læringsverkstedet Hånes Solkollen Barnehage AS	Læringsverkstedet Skogly Naturbarnehage, Livensveen Gårdsbarnehage og Brovold Ulna Barnehage
Læringsverkstedet Ilseng barnehage AS	Læringsverkstedet Skomagergata Barnehage AS
Læringsverkstedet Kaldvell Naturbarnehage	Læringsverkstedet Skytta barnehage
Læringsverkstedet Kanutten barnehage AS	Læringsverkstedet Slaabervig Naturbarnehage
Læringsverkstedet Kleppe barnehage	Læringsverkstedet Slangsvold Solkollen barne- hage
Læringsverkstedet Klyveskogen as	Læringsverkstedet Solkollen barnehage, samarbeidsutvalget
Læringsverkstedet Knertitten barnehage AS, samarbeidsutvalget og ansatte	Læringsverkstedet Solkollen Søm
Læringsverkstedet Knøttene Idrettsbarnehage	Læringsverkstedet Soltun barnehage AS
Læringsverkstedet Konfektfabrikken barnehage	Læringsverkstedet Steinsvikkroken barnehage
Læringsverkstedet Krikane barnehage	Læringsverkstedet Støtvingenga barnehage AS
Læringsverkstedet Krokusbakken barnehage	Læringsverkstedet Støtvingenga barnehage, samarbeidsutvalget
Læringsverkstedet Krokåsfeltet Nord	Læringsverkstedet Svartholtet barnehage as
Læringsverkstedet Kuholmen barnehage	Læringsverkstedet Svartholtet Barnehage, samarbeidsutvalget og FAU
Læringsverkstedet Kuvågen barnehage as	Læringsverkstedet Sætra Idrettsbarnehage
Læringsverkstedet Liantjønn barnehage	Læringsverkstedet Sætra Idrettsbarnehage, foreldregruppen
Læringsverkstedet Lillehammer Idrettsbarnehage	Læringsverkstedet Søgne barnehage
Læringsverkstedet Limi Naturbarnehage AS	Læringsverkstedet Søndagsbakken Solkollen
Læringsverkstedet Lindebøskauen Solkollen Flekkerøy barnehagen	Læringsverkstedet Sørlandsparken barnehage og Læringsverkstedet Eidet barnehage
Læringsverkstedet Longum naturbarnehage, samarbeidsutvalget	Læringsverkstedet Tveit barnehage AS
Læringsverkstedet Løvåsen idrett- og friluft- barnehage AS	Læringsverkstedet Tvildemoen Barnehage AS
Læringsverkstedet Mariknotten Solkollen	Læringsverkstedet Tønsåsen naturbarnehage as
Læringsverkstedet Maura Barnehage AS	Læringsverkstedet Ullerøy barnehage
Læringsverkstedet Maurtua barnehage	Læringsverkstedet Valen barnehage og Lærings- verkstedet Straume barnehage
Læringsverkstedet Maurtua Skien	Læringsverkstedet Veraåsen Naturbarnehage AS
Læringsverkstedet Midtunbråtet Doremi barne- hage	Læringsverkstedet Vestadbakken Barnehage
Læringsverkstedet Mork barnehage AS	Læringsverkstedet Vårres barnehage
Læringsverkstedet Myråsen barnehage	Læringsverkstedet Waldemars AS
Læringsverkstedet Napperød Naturbarnehage AS	Læringsverkstedet Østersund idrettsbarnehage
Læringsverkstedet Nerby barnehage AS	
Læringsverkstedet Nordre Øyen Barnehage AS	
Læringsverkstedet Novarmen barnehage	
Læringsverkstedet Olsvika Idrettsbarnehage	
Læringsverkstedet Osa Gårdsbarnehage	
Læringsverkstedet Piningen barnehage	
Læringsverkstedet Portveien His	

Læringsverkstedet Åsane gårds- og friluftsbarnehage AS og Læringsverkstedet Våganeset maritime barnehage AS	Mobarn Hauglia barnehage AS
Læringsverkstedet Åse Barnehage AS	Mobarn Høgnakken barnehage AS
Løkerbergstua barnehage SA	Mobarn Høgnakken barnehage AS, foreldreutvalget
Løkka barnehage Sandefjord AS	Mobarn Lyngen barnehage AS
Lønneberget barnehage A/S	Mobarn Nordbyen barnehage AS
Løvset barnehage og Elvebakken Montessori-barnehage	Mobarn Nordbyen barnehage, foreldrene
Løvset barnehage SA	Mobarn Panorama barnehage AS
Løvestakken Barnehage AS, eier og daglig leder	Mobarn Panorama barnehage AS, FAU
Løvestakken Barnehage AS, foreldregruppen	Mobarn Røsandsåsen barnehage AS
Løvestakken Barnehage AS, ansatte	Mobarn Røsandsåsen barnehage, FAU
Madsebakken barnehage AS	Mobarn SA
Malmklumpen Barnehage SA	Mobarn Sylte og Malme barnehage AS
Malmøya barnehage	Mobarn Vågsetra barnehage AS
Mangelberget barnehage SA	Mobarn Vågsetra Barnehage, foreldreutvalget
Mari Naturbarnehage	Mobarn Øverland barnehage AS
Marilhøna barnehage SA	Mobarn Øverland AS, FAU
Marilhøna Gårds- og Friluftsbarnehage AS	Monssveen barnehage SA
Marilhøna musikk- og friluftsbarnehage	Monssveen barnehage avdeling Tyrihans
Marilhøna Musikk- og Friluftsbarnehage, foreldregruppen	Montessoribarnehagen Solsikken
Marisletta barnehage SA	Morbergtoppen FUS barnehage
Marisletta barnehage SA, ansatte	Mos Mánáidgárddit As
Markaplassen Barnehage SA	Mosaikk Urtehagen barnehager AS
Márkomának barnehage, samarbeidsutvalget	Mosjøen FUS Barnehage
Maurtua Barnehage Bømlo SA	Mosmarka barnehage SA, ansatte
Maurtua barnehage AS, samarbeidsutvalget	Mosmarka barnehage SA, samarbeidsutvalget
Maurtuva barnehage	Mosmarka barnehage SA, styrer
Maurtuva barnehage SA, ansatte	Mosmarka barnehage SA, styret
Maurtuva barnehage, samarbeidsutvalget	Muldvarpen barnehage
Medbroen Gårdsbarnehage AS	Mummidalen Barnehage
Medbroen gårdsbarnehage, samarbeidsutvalget	Munkeby Gård- og Naturbarnehage SA
Melakollen barnehage, ansatte	Myra barnehage, personalet avdeling Myrull
Melakollen Barnehage SA, eierstyret	Myra barnehage, personalet avdeling Røsslyng
Melakollen barnehage, samarbeidsutvalget	Myra barnehage SA
Melgård Barnehage, samarbeidsutvalget	Myren Gårdsbarnehage AS
Mellom-Nes FUS barnehage	Møglestu FUS barnehage
Melløsparken Barnehage, samarbeidsutvalget	Møllefossen barnehage
Melløsparken barnehage, styret	Møllerdammen Naturbarnehage
Menighetsbarnehagen i Trøgstad AS	Mønshaugen barnehage
Midtbyen og Løkkan barnehage	NaKuHel Friluftsbarnehage
Min barnehage, Øyekast AS	Namsos Barnehage
Minken barnehage	Namsos musikkbarnehage, samarbeidsutvalget
Misjonshusets barnehage	Nansentunet musikkbarnehage
Misjonskirken barnehage	Naturbarnehagene i Arendal
Mjughaugskogen Barnehage SA	Naturbasen barnehage
Mjughaugskogen barnehage, samarbeidsutvalget	Natvigheia barnehage SA
Mjær FUS barnehage	Naustvågen barnehage
MKAF Fagertun Barnehage AS	Nedre Auren Gårdsbarnehage AS
Mobarn Bolsøya barnehage AS	Nerby as
Mobarn Cecilienfryd barnehage AS	Nesåsen Barnehage SA
Mobarn Cecilienfryd barnehage, FAU	Nettverk Akershus Øst II
Mobarn Dalelia barnehage AS	Nettverk for natur- og gårdsbarnehager
	Nettverk Vestland FUS
	Nettverk Østfold FUS barnehager
	Nettverket FUS Buskerud

Noahs Ark barnehage AS	Preg barnehager AS
Noahs ark miljøbarnehage	Preg Barnehager Brattvåg
Noas park barnehage	Preg barnehager Elnesvågen AS
Nordby gårdsbarnehage AS	Preg barnehager Finnøy AS
Nordby Gårdsbarnehage Biri AS	Preg barnehager Fredly AS
Nordby gårdsbarnehage Biri AS, samarbeids- utvalget	Preg barnehage Frøyland AS, samarbeidsutvalget
Nordbygdene Bondegårdsbarnehage	Preg barnehager Godøy AS
Nordheim Friluftsbarnhage SA	Preg barnehager Halden
Nordskogen barnehage, samarbeidsutvalget	Preg barnehager Hinna AS
Nordstrand kirkes barnehage	Preg barnehager Hordvik AS
Norlandia Barnehagene AS	Preg barnehager Lilleval
Norlandia Kløvermarka barnehage AS	Preg barnehager Lura AS
Norrøna barnehage i Tromsø, samarbeidsutvalget	Preg barnehager Straume
NRK barnehagen	Preg barnehager Sykkylven
NRK barnehagen, foreldrerep. i samarbeids- utvalget	Preg barnehager Tau
Nubben barnehage AS	Preg barnehage Toftøy AS og Preg barnehager Blomvåg AS
Nybu Barnehage, daglig leder	Preg barnehager Tryggheimvegen AS
Nybu Barnehage Lillehammer, styret	Preg barnehager Ulsteinvik AS
Nye Bonderudbakken Gårdsbarnehage AS	Preg barnehager Vatne AS
Nygårdshaugen barnehage SA	Preg barnehager Vestnes, daglig leder
Nyland Studentbarnehage AS	Preg barnehager Våk
Nylende Barnehage	Preg barnehager VÅK, foreldrerådet
Nylende barnehage SA, styrer	Preg barnehager Åfjord, ansatte
Nymarkbakken FUS barnehage	Preg Barnehager Åndalsnes
Nystrand barnehage	Preg Barnehage Ålesund, samarbeidsutvalget
Nyvoll barnehage SA, styret	Prestebakke naturbarnehage sa
Nærsnes Kystbarnehage AS	Prestfoss, Enger og Nerstad barnehage i Sigdal
Nøste barnehage	Presthaug FUS barnehage
Oddenskogen barnehage SA	Private barnehager i Brønnøy og Sømna
Olderdalen FUS kulturbarnehage as	Private barnehager i Gran kommune
Ole Brumm barnehage Aurskog AS	Private barnehager i Porsgrunn
Ole Brumm barnehage, samarbeidsutvalget	Private styrere i Askøy kommune
Oppstad Gårds- og Naturbarnehage, eierstyret	Puskhola barnehage SA
Oppstad Gårds- og Naturbarnehage SA	Puttara FUS barnehage
Organisasjonen for private barnehager i Larvik	Qmarkå FUS barnehage A/S
Ormaskogen barnehage	Rabben barnehage Nesna AS
Orrestien barnehage AS	Ragnas hage
Ostereidet FUS barnehage as	Rakalauv barnehage
Ostereide FUS barnehage AS, samarbeidsutvalget	Raketten barnehage SA
Ottershagen gårdsbarnehage	Ramnes private barnehage AS
Ottersøy barnehage SA	Ramnes private barnehage, samarbeidsutvalget
PBL-barnehager i Vågan kommune	Ramsjø gårdsbarnehage
Ping Vinn barnehage	Raumyr barnehage SA
Plassbakken barnehage SA	Refsnes barnehage SA
Plommehagen barnehage, ansatte	Refsnes Barnehage ved styreleder
Plommehagen barnehage AS, samarbeidsutvalget	Regnbogen Natur- og kulturbarnehage A/S
Polaris FUS barnehage	Regnbuen barnehage
Poppellunden barnehage	Regnbuen Barnehage, Trondheim, foreldrenes arbeidsutvalg
Poppellunden barnehage, samarbeidsutvalget	Regnbuen barnehage Lørenskog
Porsanger Bedriftsbarnhage	Reinsvoll barnehage SA
Preg barnehage	Reppen Barnehage AS
Preg barnehage Brattvåg, samarbeidsutvalget	Resvik barnehage
Preg Barnehage Åfjord AS	Rikeåsen barnehage SA

Ringnes Park FUS barnehage	Sjøskogen barnehage
Ringstabekk FUS barnehage	Sjøsprøyten barnehage
Rishagen FUS barnehage	Skaarlia barnehage SA
Rishaugen Barnehage SA	Skadberg barnehage SA, daglig leder
Risteigen barnehage AS	Skadberg barnehage, samarbeidsutvalget
Ro Barnehage SA	Skadberg barnehage, styreleder
Robåten FUS barnehage	Skaland Naturbarnehage
Rodamyr barnehage SA	Skaland naturbarnehage, foreldregruppen
Rogne barnehage	Skarevik Barnehage
Rolidbakken FUS barnehage, samarbeidsutvalget	Skarva barnehage
Rones Barnehage SA	Skattekisten barnehage
Roselia Barnehage AS	Skattekisten Kulturbarnehage AS
Roselia Barnehage SA, ansatte	Skaubo AS
Rosendal FUS barnehage	Skauen kristelige barnehage AS
Rosendal FUS barnehage, samarbeidsutvalget	Skaug idrettsbarnehage
Rossabø FUS aktivitetsbarnehage	Skaugdalen barnehage
Rotnes FUS kulturbarnehage	Skinsnesheia barnehage
Rotnes FUS kulturbarnehage, samarbeidsutvalget	Skinsnesheia barnehage, samarbeidsutvalget
Rotset barnehage	Skjefte barnehage as
Rufus friluftsbarnhage	Skjefte barnehage, samarbeidsutvalget
Rustadsaga barnehage SA	Skjoldtun barnehage
Ryggstranden barnehage SA	Skjong barnehage
Ryggstranden barnehage, styret	Skjong barnehage SA, styret
Ryvingen Barnehage SA	Skogkanten barnehage
Rødhette 2 AS	Skogkanten Barnehage SA, FAU
Rødhette AS	Skogkanten Barnehage, samarbeidsutvalget
Rødlandsmyrå barnehage Sa	Skoglyvegen barnehage AS
Rødstua barnehage SA	Skogro barnehage, FAU
Røkeberg Kultur- og naturbarnehage	Skogro barnehage, samarbeidsutvalget
Rørvik Idrettslags barnehage	Skogstjerna Natur og Menighetsbarnehage
Røysing barnehage SA	Skogstjerna Natur- og Menighets barnehage, FAU
Saarela barnehage AS, Bærtua barnehage	Skonnordtjernet barnehage
Sagatun barnehage, eier	Skonnordtjernet barnehage, samarbeidsutvalget
Saggrenda barnehage	Skonseng naturbarnehage
Sagvåg FUS maritime barnehage	Skorvane FUS barnehage, styrer og samarbeids- utvalget
Salamanderskogen barnehage sa	Skrapeklev barnehage
Salbutangen FUS barnehage as	Skulestad barnehage SA
Salbutangen FUS barnehage as, samarbeids- utvalget	Skulestad barnehage, samarbeidsutvalget
Samarbeidsutvalgene i Montessoribarnhager og Steinerbarnhager	Skulestad barnehage, styret
Samvirkebarnehagene SA	Skuta Barnehage
Sandbukta barnehage, FAU	Skytterbanen FUS barnehagen
Sandnessjøen barnehage	Skytterløkka barnehage, Kongsberg
Sandven FUS barnehage	Skytterløkka barnehage, samarbeidsutvalget
Sauafjellet FUS barnehage	Skøyen Terrasse Barnehage
Seilduken barnehage sa	Skåthaugen barnehage sa
Seim barnehage SA	Skåthaugen barnehage, samarbeidsutvalget
Sirius familiebarnehage	Slinningen barnehage, samarbeidsutvalget
Sirlihaugen barnehage, samarbeidsutvalget	Slågstemmen Barnehage SA
Sjøhagen FUS Barnehage	Smedbakken FUS barnehage as
Sjøkanten barnehage	Smeden barnehage
Sjøliv FUS barnehage	Smidsrød FUS barnehage
Sjølyst FUS barnehage	Smidsrød FUS barnehage as, samarbeidsutvalget
Sjøskogbekken FUS barnehage	Smiehavna Gårdsbarnehage as
	Smurfen Barnehage AS

Smurfen barnehage Otta as	Spretten Idrettsbarnehage, samarbeidsutvalget
Småbarnsforeldrenes barnehage Heimdal SA	Spretten Idrettsbarnehage, styrer
Småbergan barnehage	Spødarbakken barnehage SA
Småtjern Naturbarnehage as	Stallen barnehage
Småtjern Naturbarnehage, FAU	Stasjonshaven barnehage
Snarøya familielag, eier Flåklypa barnehage	Stavsberg barnehage SA
Snillet Gård Friluftsbarnhage	Stedje barnehage
Snippen FUS barnehage	Stedje barnehage, FAU
Snømyra barnehage	Steinarskogen FUS
Snåsa Montessoribarnhage	Steinkjer Montessoribarnhage
Sofiemyråsen barnehage SA	Steinrøysa andelsbarnehage sa
Sola barnehage, daglig leder	Steinvegen barnehage As
Sola barnehage, personalet	Stemvegen FUS barnehage as
Sola barnehage, samarbeidsutvalget	Stenbråttet barnehage
Sola barnehage, styret	Stiftelsen Aurora, daglig leder
Solbakken barnehage	Stiftelsen Aurora, styret
Solbakkeparken barnehage AS	Stiftelsen Borgen barnehage, daglig leder
Soldagen barnehage AS	Stiftelsen Borgen barnehage, styreleder
Sole barnehage, Barnas Have avd. Bugården og sentrum	Stiftelsen Fjæraskogen Barnehage
Sole barnehage SA, foreldre i samarbeidsutvalget	Stiftelsen Hammaren
Solhagen	Stiftelsen Holten barnehage
Solhagen R Steiner barnehage	Stiftelsen Kanutten barnehage
Solhagen R Steiner barnehage, ansatte	Stiftelsen Kanvas
Solheim barnehage AL, samarbeidsutvalget	Stiftelsen Lassebakken Barnehage
Solli Barnehage	Stiftelsen Maurtua barnehage
Solsikka barnehage	Stiftelsen Nøtteliten barnehage
Solsikken barnehage	Stiftelsen Regnbuen barnehage
Solstreif R Steiner barnehage, samarbeidsutvalget	Stiftelsen Ringelihorn Steinerbarnehage
Solstrålen barnehage AS	Stiftelsen Risaksla barnehage
Solstrålen Barnehage, samarbeidsutvalget	Stiftelsen Sollia barnehage
Solstua Kulturbarnehage AS	Stiftelsen Steinrøysa barnehage
Solstua Kulturbarnehage	Stiftelsen Tertitten Barnehage
Solstua Kulturbarnehage, ansatte	Stiftelsen Ullevålsletta barnehage
Solstua Kulturbarnehage, styreleder	Stiftinga Austrheim barnehage
Solstua Kulturbarnehage, styrer	Stiklestad Gårds- og Friluftsbarnhage AS
Soltun barnehage SA, eierstyret	Stiklestad Gårds- og Friluftsbarnhage AS, samarbeidsutvalget
Solvang barnehage AS	Stilla barnehage SA
Solvang barnehage SA	Stjerneblokkveien private barnehage
Solvang barnehage, Ottestad, samarbeidsutvalget	Stjernen Åpen Barnehage
Solvangkirken Barnehage, samarbeidsutvalget	Stokke maritime FUS barnehage
Soma Gård naturbarnehage	Storbakken barnehage
Sommerfuglen Steinerbarnehage	Storebø FUS barnehage
Soria Moria steinerbarnehage	Store Ljan Barnehage
Soria Moria studentbarnehage AS	Storeper Barnehage AS, samarbeidsutvalget
Sorknes Barnehage SA	Strai barnehage SA
Sorknes Barnehage SA, samarbeidsutvalget	Strai barnehage, samarbeidsutvalget og styret
Spire & Gro Skogtoppen barnehage, samarbeidsutvalget	Strand barnehage
Spire og Gro Rypevegen barnehage, samarbeidsutvalget	Straumsgrend barnehage, styrer
Spiren Gardsbarnehage	Straumsgrend barnehage, styret
Spiren barnehage Søgne AS og Spiren barnehage Søgne 2 AS	Straumsvik Barnehage
Spornes gårdsbarnehage AS	Straumsvik barnehage sa
	Strusshamn barnehage SA, samarbeidsutvalget
	Stryn Bedriftsbarnhage AS
	Stulen gårdsbarnehage AS

Styrere i de private barnehagene i Skien kommune	Torphytta Familiebarnehage
Stålverkskroken barnehage AS	Tranby barnehage sa
Sundve FUS barnehage	Trio Barnehager as
Suttestad barnehage	Trollhaugen barnehage SA
Suttestad barnehage, samarbeidsutvalget, Lillehammer	Trollhaugen barnehage SA, samarbeidsutvalget
Svalestien barnehage	Troll-lia/Troll-myra barnehage, samarbeidsutvalget
Sveberg Barnehage SA, samarbeidsutvalget	Trollmyra Barnehage, Bodø
Sveberg barnehage SA, styret	Trollskogen Barnehage
Sverstad barnehage	Trollskogen naturbarnehage, ansatte
Sviland FUS barnehage	Trollskogen naturbarnehage SA, samarbeidsutvalget
Sydskogen barnehage AS	Trollsteinen barnehage SA
Sydskogen barnehage, samarbeidsutvalget	Trollstua Barnehage
Sætra barnehage	Trollstua Barnehage SA Fiskum, samarbeidsutvalget
Sætra Barnehage, foreldregruppen	Trollstua Barnehage SA Senja, samarbeidsutvalget
Sævarhagen FUS barnehage	Trollstubben barnehage AS
Sølvstuppen barnehage AS	Trondalen barnehage AS
Sølvstuppen barnehage, samarbeidsutvalget	Trondhjems Asylselskap
Sør-Beitstad Barnehage SA	Tronvik Gårdsbarnehage
Sørbyen Barnehage AS	Trygge Barnehager as
Søre Neset FUS barnehage	Tryllefloyten Musikkbarnehage As
Søre Neset FUS barnehage, samarbeidsutvalget	Trysil Friluftsbarnhage
Sørholtet andelsbarnehage	Tubus barnehage
Sørli Barnehage SA	Tullas Hage AS
Sørskogbygda Naturbarnehage, samarbeidsutvalget	Tuneskipet barnehage
Sørstrand Maritime Fus barnehage	Tusenbein barnehage SA
Søråsen barnehage	Tusenfryd barnehage Stranda SA
Tananger menighetsbarnehage	Tussilago Barnehage AS
Tananger menighetsbarnehage, eierstyret	Tveterhytta barnehage AS
Tangen barnehage SA	Tveterjordet FUS barnehage og Myrsnipa FUS barnehage
Tanum FUS barnehage	Tveterjordet FUS barnehage, samarbeidsutvalget
TDM Barnehager	Tyristubben FUS barnehage
TeB Eiendom AS	Tytingen gards- og naturbarnehage
Tempe Barnehage SA	Tytingen gards- og naturbarnehage, foreldregruppen
Tertnesparken barnehage	Tyttebæret barnehage SA
The Childrens House	Tyttebæret barnehage SA, FAU
Thoskogen Naturbarnehage AS	Tøffe barnehage
Tippen barnehage, styret og samarbeidsutvalget	Tøffe barnehage, samarbeidsutvalget
Tiriltoppen barnehage Bamble SA	Tønsberg PBL barnehager
Tiriltunet barnehage	Tønsbergkirkenes barnehager AS
Tjemslandshaugen barnehage SA, Espira Skjerveberget barnehage, Preg Tryggheimvegen AS	Tørkopp FUS barnehage
Tjenna barnehage AS	Udland FUS barnehage
Tjodmarka barnehage	Udland FUS barnehage, samarbeidsutvalget
Tjodmarka barnehage, eiere	ULNA barnehagene
Tjodmarka barnehage, FAU	Ulset barnehage, styret
Tjura Barnehage	Undheim barnehage, samarbeidsutvalget
Tomm Murstad Friluftsbarnhage	Ungdom i Oppdrag Barnehager AS
Tommeliten barnehage SA	Urtehaugen barnehager AS
Tommeliten FUS barnehage	Utsikten barnehage
Tomter FUS barnehage	Utsikten barnehage Ottestad SA
Tonsenhagen barnehage as	
Toppen barnehage, samarbeidsutvalget	
Torp Høymyr barnehage	

Utskarpen Barnehage	Østerøy Naturbarnehage SA
Valhall barnehage, foreldreutvalget	Østmarkskollen FUS barnehage as
Valhall barnehage i Porsgrunn, samarbeids- utvalget	Østre Strøm FUS Barnehage, samarbeidsutvalget
Valvatna FUS barnehage	Øverkværn FUS barnehage
Varden barnehage SA	Øverland barnehage AS
Várdobáiki AS, Márkománák samisk barnehage	Øyra barnehage
Vardåsen barnehage SA	Åkebakke barnehage
Varhaug barnehage Sa, daglig leder	Ånnerud Barnehus, samarbeidsutvalget
Varingskollen barnehage, samarbeidsutvalget	Ånnerudtoppen Barnehage
Vassbrekke FUS kulturbarnehage	Ånnerudtoppen barnehage SA, samarbeids- utvalget
Vassenga FUS barnehage	Årengen Barnehage AS
Vasshus Gardsbarnehage	Åsastua naturbarnehage
Vegsund barnehage	Åsebøen FUS barnehage
Veldre barnehage SA, ansatte	Åsestranda barnehage SA
Veldre barnehage SA, eierstyret	Åsheimskog FUS barnehage
Velledalen Naturbarnehage SA	Åsleia Gårdsbarnehage
Velle Gruppen AS	Åsleia Gårdsbarnehage, FAU
Velledalen Naturbarnehage SA	Åsløkka Barnehage, Åssiden kvinne og familielag
Verket barnehage sa	Åstroll Naturbarnehage
Veslefrikk barnehage Ålesund SA	
Veslehaven barnehage as	OKS Trøndelag SA
Vesletun barnehage	PwC
Vestliskaret FUS barnehage	
Vest-tun barnehage	Aurskog-Høland Høyre
Vestvikheia barnehage	Bodø Frp
Viejega AS	Elverum Frp
Villa Snøringsmoen Montessoribarnehage	Enebakk Høyre
Villa Øst barnehage SA	Fauske Høyre, Fauske FrP og Fauske INP
Villaveien Naturbarnehage	Færder Høyre
Villduen barnehage	Gjerdrum Høyre
Villenga barnehage AS	Harstad FrP
Vindharpen barnehage SA	Harstad Høyre
Vineyard Kristne fellesskap Larvik	Hægebostad Høyre
Vinnes barnehage SA	Industri- og næringspartiet (INP)
Vippa FUS barnehage	Klepp Fremskrittsparti
Voll gårdsbarnehage as	Lunner Høyre
Vollen kystkulturbarnehage as	Lørenskog Fremskrittsparti
Vormsund barnehage SA	Lørenskog Høyre
Vormsund barnehage SA, samarbeidsutvalget	Løten Arbeiderparti
Vøyen FUS barnehage AS	Løten Hamar, Stange og Ringsaker Senterparti
Vågønes Friluftsbarnhage Bodø	Modum Senterparti
Vågønes musikk- og friluftsbarnhage, samarbeidsutvalget	Namsos Høyre
Vårtun Kristne Oppvekstsenter, barnehage	Nes Arbeiderparti
Vårtun Kristne Oppvekstsenter, barnehage SA	Nes Fremskrittsparti
Weidemannsveien Barnehage SA	Rakkestad Høyre
Wilbergjordet barnehage AS	Risør Høyre
Ze-bra Steindal Gårdsbarnehage	Rælingen Fremskrittsparti
Økernly barnehage	Rødt Moss
Økernly barnehage, samarbeidsutvalget	Røros Høyre og Røros Venstre
Ørarampen barnehage A/S	Sauda Høyre
Øren Andelsbarnehage	Sel og Heidal Senterparti
Østby Gårdsbarnehage AS	Sunnfjord Høgre
Østerhus Barnehage	Sør-Varanger Høyre
	Vefsn Høyre, Vefsn Frp og Vefsn tverrpolitiske parti

Østre Toten Høyre
Åmot Arbeiderparti
Ås Venstre

913 anonyme
810 privatpersoner

Departementet har mottatt høringsuttalelse uten merknad fra

Forsvarsdepartementet
Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Samferdselsdepartementet

Brønnøysundregistrene
Statens Arbeidsmiljøinstitutt
Statistisk Sentralbyrå

Frøya kommune

Tvillingforeningen

Bjerkeveien barnehage SA
Bjerkås barnehage

Fidje barnehage
Grilstad FUS barnehage
Hakkebakkeskogen barnehage Vormedal SA
Læringsverkstedet Mathopen Barnehage
Min barnehage
Sandnessjøen barnehage
Spiren Barnehage
St Franciskus barnehage
Trollstua

108 anonyme
51 privatpersoner

De fleste høringsinstansene har ikke gitt høringsinnspill til de forslagene som følges opp i denne proposisjonen. Høringsinstansenes synspunkter til forslagene om unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet, og forslaget om å regulere hvilke krav som gjelder for barnehager som driver uten kommunalt tilskudd er gjort rede for i proposisjonen. For høringsinstansenes uttalelser i sin helhet, viser departementet til at alle høringsuttalelsene er tilgjengelige på regjeringens nettsider.

4 Unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet

4.1 Gjeldende rett

4.1.1 Barnehageloven

Hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt, jf. barnehageloven § 7 a første ledd. Kravet gjelder ikke for barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier ordinære barnehager med til sammen færre enn tretti barn, familiebarnehager med til sammen færre enn ti barn eller én åpen barnehage, jf. barnehageloven § 7 a tredje ledd.

Private barnehager skal som hovedregel ikke drive eller eie annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehagen, jf. barnehageloven § 23 a første ledd. Barnehagen kan likevel drive eller eie tilleggsvirksomhet som er nært knyttet til barnehagevirksomheten og utgjør en mindre del av den totale virksomheten, jf. barnehageloven § 23 a andre ledd første punktum. Departementet kan gi forskrift om hvilken tilleggsvirksomhet som er tillatt og krav til regnskap, revisjon, rapportering og dokumentasjon, jf. barnehageloven § 23 a andre ledd andre punktum.

Reglene om tilleggsvirksomhet i barnehageloven § 23 a første og andre ledd gjelder ikke for barnehager som er unntatt fra kravet om selvstendig rettssubjekt etter § 7 a tredje ledd, jf. barnehageloven § 23 a tredje ledd.

4.1.2 Kirkeordning for Den norske kirke

Noen private barnehager er eid og drevet av sokn (menigheter) i Den norske kirke. Kirkemøtet har med hjemmel i trossamfunnsloven §§ 11, 12, 15 og 17 fastsatt en Kirkeordning for Den norske kirke. I henhold til kirkeordning 30. mars 2019 nr. 2307 for Den norske kirke § 18 andre ledd er det på soknets vegne ikke tillatt å garantere for andres økonomiske forpliktelser eller stille eiendeler til sikkerhet for andres gjeld.

Av kirkeordning for Den norske kirke § 20 andre ledd følger det blant annet at kirker ikke kan

avhendes, pantsettes eller påheftes bruksretter. Biskopen kan likevel samtykke i avhending og påhefte av bruksretter når særlige grunner tilsier det. Det kan stilles vilkår for en slik godkjenning.

4.2 Høringsforslaget

Departementet foreslo å endre barnehageloven § 7 a tredje ledd slik at det ikke stilles krav om at åpne barnehager skal være et selvstendig rettssubjekt. Unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt gir også unntak fra forbudet mot å drive annen virksomhet i samme rettssubjekt som barnehagen.

Departementet foreslo videre å lovfeste at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Departementet foreslo å fastsette i forskrift unntak for barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke. Departementet ba om innspill på om det er barnehager drevet av andre tros- og livssynsamfunn som har tilsvarende særreguleringer og utfordringer som barnehager drevet av sokn i Den norske kirke.

Departementet vurderte om det bør fastsettes et generelt unntak for barnehager som er organisert som stiftelse eller studentsamskipnadens barnehager, men foreslo ikke dette i høringen.

4.3 Høringsinstansenes syn

4.3.1 Unntak for åpne barnehager

Forslaget om å unnta åpne barnehager fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt støttes i hovedsak av høringsinstansene som har uttalt seg om det, blant andre *Bergen kommune*, *Færder kommune*, *Larvik kommune*, *Trondheim kommune*, *Tromsø kommune*, *Tønsberg kommune*, *Hovedorganisasjonen KA (KA)*, *IKO – Kirkelig pedagogisk senter (IKO)*, *Utdanningsforbundet*, *Virke*, *Kirkens Bymisjon*, *Gullskatt Åpen barne-*

hage, Hjerterommet Åpen barnehage og Nettverk for åpne barnehagar i Bergen og omegn (NÅBO).

Virke er enig i departementets vurdering knyttet til disse barnehagene, og mener at etablering av egne rettssubjekter for disse barnehagene ville ført til at flere måtte avvikles da de ofte allerede har en svært krevende situasjon med tanke på økonomi og personal.

Utdanningsforbundet støtter forslaget etter som det gjelder et begrenset antall barnehager.

Private barnehagers Landsforbund (PBL) mener at regelen om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt bør fjernes. Subsidiært støtter *PBL* at det gis unntak for åpne barnehager.

Revisorforeningen erfarer at mange eiere alene eller sammen med nærstående driver flere barnehager, som både kan være ordinære og åpne barnehager. Regelverket bør derfor klargjøre om åpne barnehager kan drives i samme rettssubjekt som en ordinær barnehage eller ikke. *Revisorforeningen* anser at det neppe vil være særlig betenkelig om åpne barnehager drives i samme rettssubjekt som en ordinær barnehage.

4.3.2 Hjemmel til å gi forskrift om unntak i særlige tilfeller

Forslaget om å lovfeste en hjemmel for at departementet kan gi forskrift om unntak fra kravet til selvstendig rettssubjekt i særlige tilfeller støttes i hovedsak av høringsinstansene som har uttalt seg om det, blant andre *Larvik kommune, Færder kommune, Tromsø kommune, Tønsberg kommune, Hovedorganisasjonen KA (KA), IKO – Kirkelig pedagogisk senter (IKO) og Kirkerådet i Den norske kirke (Kirkerådet).*

KA viser til at det foreslåtte unntaket er særlig viktig for blant andre Tønsbergkirkenes barnehager AS, et selskap eid av Tønsberg kirkelige fellesråd med tre barnehager. *KA* viser til at de er i samme posisjon som andre menighetsbarnehager, men organisert som et aksjeselskap. En oppsplitting av selskapet til tre selskaper vil ifølge *KA* føre til at de nye selskapene ikke vil ha tilstrekkelige midler til å fortsette med dagens pensjonsordning. Videre er det ifølge *KA* heller ikke mulig å overføre eiendommene til aksjeselskapene, da de er i kirker eller annen viktig sokneeiendom.

KA mener at unntaksregelen for barnehager eid av Den norske kirke bør lovfestes i stedet for å fastsettes i forskrift. *KA* mener at unntaket hadde brakt større forutsigbarhet til sektoren dersom det ble tatt inn i loven.

KA viser videre til at soknet har to organer, menighetsråd og kirkelig fellesråd, og at unntaksbestemmelsen dermed vil gjelde for barnehager som er en del av enten virksomheten til et menighetsråd eller et kirkelig fellesråd.

IKO mener at utfordringer med overføring av forpliktelser til offentlig tjenestepensjon og justeringsreglene for merverdiavgiftskompensasjon bør gi grunnlag for unntak i særlige tilfeller.

IKO mener at unntaksregelen for barnehager eid av Den norske kirke bør lovfestes i stedet for å fastsettes i forskrift. *IKO* viser til at unntaket er svært viktig for at disse barnehagene kan bestå, og at det derfor er viktig at en eventuell reverse-ring av unntaket behandles som en lovendring, og ikke som en forskriftsendring.

IKO ber departementet sikre, gjennom forarbeider eller merknader, at formuleringen «eies av et sogn i Den norske kirke» ikke kan misforstås. Også barnehager som er oppført som enheter under et kirkelig fellesråd, er eid av et sogn. *IKO* viser til at det kirkelige fellesrådets funksjon er å ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene.

Kirkerådet viser til at det vil være menighetsrådet som på soknets vegne ivaretar eventuell barnehagedrift. *Kirkerådet* viser videre til at etter særskilt avtale kan menighetsrådet overlate konkrete oppgaver til kirkelig fellesråd. Slik overlattelse kan også omfatte barnehagedrift, og det er flere eksempler på dette. Dette får ifølge *Kirkerådet* betydning for hvordan regelteksten om menighetsbarnehagene bør utformes, siden kirkelig fellesråd her også kan tenkes å opptre på vegne av flere sogn, ved at soknene i kommunen sammen eier de aktuelle menighetsbarnehagene. *Kirkerådet* foreslår at dette forholdet fanges opp ved at særbestemmelsen om soknets barnehager endres fra «et sogn» til «sokn».

Kirkerådet mener at det særskilte unntaket for soknets barnehager bør framgå av barnehageloven i stedet for økonomiforskrift til barnehageloven. *Kirkerådet* viser blant annet til at det vil gi en bedre demokratisk forankring og noe større forutsigbarhet for soknets barnehager dersom unntaket for dem tas inn i selve loven.

KS støtter at det ikke gjøres vesentlige endringer i det generelle regelverket, men at det innføres en forskriftshjemmel for unntak. *KS* støtter at det gjøres endringer for barnehager eid av sogn i Den norske kirke. *KS* er ikke kjent med andre tros- og livssynsfunn som har tilsvarende særregulering og utfordringer og som derfor bør omfattes av unntaksbestemmelsen.

Private barnehagers Landsforbund (PBL) mener at regelen om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt bør fjernes. Subsidiært støtter *PBL* at det gis unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke.

PBL støtter ikke forslaget om å gi departementet hjemmel for å fastsette forskrift om unntak i særlige tilfeller. *PBL* mener disse reglene må være så tydelige at det ikke skal være behov for noen hjemmel for å gi unntak i andre, særlige tilfeller. En slik skjønnsadgang er etter deres syn uheldig og bør ikke være et virkemiddel for å bøte på et dårlig utformet regelsett.

Asker kirkelige fellesråd støtter at det gis unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke, men mener at unntaket hadde kommet tydeligere fram dersom det hadde blitt etablert som en ny unntaksbestemmelse i loven. *Asker kirkelige fellesråd* påpeker at soknet har to organer, menighetsråd og kirkelig fellesråd, og at unntaksbestemmelsen dermed vil gjelde for alle barnehager som enten er en del av virksomheten til menighetsråd eller kirkelige fellesråd.

Fagerborg menighetsbarnehage støtter at menighetsbarnehager blir unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Barnehagen påpeker at barnehagene kan være knyttet til soknets menighetsråd eller et kirkelig fellesråd, og regner med at unntaksbestemmelsen vil gjelde for begge.

Færder kirkelige fellesråd/Teie kirkes barnehage støtter det foreslåtte unntaket for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke.

Tananger menighetsbarnehage, Time kyrkjelege fellesråd og samarbeidsutvalget i Solvangkirken barnehage støtter forslaget om unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke, men mener at unntaket bør lovfestes. Barnehagen viser videre til at unntaket også må gjelde for barnehager eid av kirkelige fellesråd.

Tønsberg kirkelige fellesråd og Tønsbergkirkenes barnehager AS mener at det foreslåtte unntaket for barnehager som er eid av et sokn i Den norske kirke også bør gjelde for barnehager organisert som aksjeselskap dersom et sokn eier alle aksjene i selskapet. De viser til at Tønsbergkirkenes barnehager AS er underlagt de samme forutsetningene som andre barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke.

Berg barnehage viser til at den er en av ti små og mellomstore ordinære barnehager, og én åpen barnehage, eid av Trondhjems Asylselskap. *Berg barnehage* mener at stiftelser må få unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, eller i det minste at det gis unntak av særlige grunner.

Barnehagen viser til at alle tilskudd og inntekter går direkte til barna og drift av barnehagen. En omgjøring til selvstendig rettssubjekt vil ifølge barnehagen føre til så store kostnader for deres stiftelse og barnehage at den videre driften vil være høyst usikker. Barnehagen viser til at den blant annet vil miste de økonomiske fordelene ved å ha samdrift og kunne ha fellesinnkjøpsavtaler, og at den vil få større administrasjonsutgifter, noe som betyr mindre penger til barna. Barnehagen viser videre til at den har tre avdelinger, fordelt på to adresser og to organisasjonsnummer. Barnehagen opplyser at den har et svært godt samarbeid mellom avdelingene, og at barnehagen kan utnytte ressursene på tvers både faglig og økonomisk. Avdelingene har ifølge barnehagen også en god praksis på å hjelpe hverandre på tvers når det er fravær. Dette vil ifølge barnehagen bli utfordrende dersom de blir nødt til å gå over til å bli flere selvstendige rettssubjekter. Barnehagen mener at det ikke vil være til det beste verken for barna, eller for utviklingen av det tilbudet den gir til barn og foreldrene.

Domkirken og Barnas Hus barnehage viser til at de er to av ti barnehager i Trondhjems Asylselskap, og skriver at de har et sterkt ønske om at stiftelser skal få unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt på grunn av den økonomiske belastningen det vil føre til for deres barnehager, og hvor nedleggelse er en aktuell konsekvens. *Domkirken og Barnas Hus barnehage* ønsker i det minste at det gis unntak av særlige grunner.

Dronning Mauds Minne barnehage, som eies og drives av den ideelle stiftelsen Trondhjems Asylselskap, mener at det er avgjørende at det gis mulighet for unntak i særlige tilfeller. Barnehagen viser til at Trondhjems Asylselskap er en stiftelse som er et eksempel på et tilfelle der kravet om selvstendig rettssubjekt medfører at barnehagetilbudet må legges ned.

Midtbyen og Løkkan barnehage viser til at de eies og drives av den ideelle stiftelsen Trondhjems Asylselskap og at de representerer et av få ordinære barnehagetilbud i Trondheim sentrum. De mener det bør være et unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for ideelle stiftelser som kun driver barnehagevirksomhet. Videre mener de at en endring til selvstendig rettssubjekt for små barnehager medfører økonomiske utfordringer som de ikke har muligheter til å finansiere.

International School of Stavanger, avdeling barnehage (ISS barnehage) støtter forslaget om å lovfeste at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver privat

barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. *ISS barnehage* mener videre at det bør gis forskrift om unntak for deres barnehage.

ISS barnehage opplyser at stiftelsen ISS består av fire avdelinger; barnehagen, som ISS kaller Preschool (1–4 år), og tre skoleavdelinger for 1. til 13. trinn som skolen kaller henholdsvis Primary school, Middle school og High school. ISS er en internasjonal privat skole, godkjent under den nåværende opplæringsloven § 2-12. Skolen og barnehagen har fungert som en organisasjon siden opprettelsen av ISS barnehage. *ISS barnehage* har besluttet å beholde barnehagen under ISS paraplyen i stedet for å opprette et eget rettssubjekt, noe som innebærer at de nå må ha færre enn 30 barn i barnehagen.

ISS barnehage viser til at ved vurderingen av spørsmålet om å drifte barnehagen som et eget rettssubjekt, vurderte ISS-styret om det er finansielt mulig å drifte eksisterende tilbud i et eget rettssubjekt. Det ble konkludert med at det ikke lot seg gjøre om man skulle videreføre den samme form for tilbud til barna som barnehagen gir i dag.

ISS barnehage viser videre til at de dekker et viktig behov for expat-familier i regionen ved at ISS tilbyr en engelskspråklig barnehage og har løpende opptak gjennom hele året for å hensynta at expat-familier ankommer gjennom året. *ISS barnehage* viser til at stiftelsen tar en finansiell risiko hvert år for å kunne tilby dette, men ser på det som et meget viktig tilbud for expat-familiene og næringslivet. Å ha fullt belegg i barnehagen til enhver tid er ifølge *ISS barnehage* ikke forenelig med målsettingen om å kunne tilby barnehageplass til alle expats som ønsker det.

Reduksjonen i antall plasser for å oppfylle reglene om selvstendig rettssubjekt førte ifølge *ISS barnehage* til at ISS ikke hadde ledige barnehageplasser til nye expat-familier som kom til Stavanger i 2023. Det å kunne tilby barnehageplasser i en engelskspråklig barnehage gjennom hele skoleåret til familier som flytter til Norge har vært ISS sin rolle i regionen, og det har kun vært ISS som har tilbudt kontinuerlig barnehageopptak i løpet av året i Stavangerregionen.

Stiftelsen Kanvas (Kanvas) støtter departementets forslag om å innføre en hjemmel for at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. *Kanvas* mener det er mange forhold som tilsier at det praktisk sett vil være svært vanskelig å omdanne hver barnehage til et selvstendig rettssubjekt, se nærmere om dette under punkt 4.3.3.

Utdanningsforbundet mener at antallet barnehager som er unntatt kravet om å være et selvstendig rettssubjekt begynner å bli svært omfattende. *Utdanningsforbundet* mener derfor at en adgang til å gjøre unntak må være svært restriktiv. *Utdanningsforbundet* mener det er positivt at departementet understreker at dette skal være en meget snever unntakshjemmel.

Delta støtter forslaget om å lovfeste at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. *Delta* støtter videre at det fastsettes et unntak for barnehager som eies av et sogn i Den norske kirke.

4.3.3 Om det bør gjøres unntak for stiftelser, ideelle barnehager og studentbarnehager

Trondheim kommune mener det bør gjøres unntak for stiftelser, ideelle organisasjoner og studentsamskipnader.

Hovedorganisasjonen KA (KA) mener at alle barnehager som er definert som ideelle, bør unntas fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt.

Montessori Norge mener det bør lovfestes et unntak for ideelle barnehager, og at et regnskapsmessig skille vil være en god og egnet regulering for disse barnehagene. *Montessori Norge* viser til at omleggingen til selvstendige rettssubjekter var tøff for noen av deres barnehager.

Private barnehagers Landsforbund (PBL) mener det bør gjøres unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for selveiende barnehager og studentsamskipnader. *PBL* viser til at stiftelser og andre selveiende subjekter som samvirkeforetak og foreninger har det til felles at de ikke har eiere. De har dermed få muligheter til å skaffe kapital til å håndtere utfordringer med hvordan særlig eide bygg skal forvaltes i et nytt regime, og i framtid bygge egenkapital til å kunne finansiere nødvendig oppgradering av bygg. *PBL* viser videre til at økonomien i slike enheter naturligvis er forskjellig, men at de fleste barnehager i denne store kategorien har hatt lite fokus på å bygge mye egenkapital, noe som blant annet i denne sammenhengen er et problem i forbindelse med refinansiering i ordinære banker.

PBL viser videre til at samskipnadene også peker direkte på den nye bestemmelsen om at lån kun kan komme fra banker, og at overdragelser både er dyrt og utfordrende, særlig for dem som fremdeles er i justeringsperioden for merverdi-

avgiftskompensasjon. *PBL* mener derfor at også samskipnadenes barnehager bør få unntak.

Samskipnadsrådet støtter ikke kravet om at barnehagene må være et selvstendig rettssubjekt, og mener at kravet har vært særlig utfordrende for samskipnadene. Samtlige studentbarnehager som driftes av samskipnader er per definisjon del av et større konsern, som drifter kantiner, studentboliger og andre velferdstilbud til studentene. Samskipnadene er allerede underlagt krav til åpenhet og kontroll gjennom en egen lov og forskrift.

Samskipnadsrådet viser til at studentbarnehagene må føre segmentregnskap som synliggjør budsjett knyttet til tilbudet til studentbarn og et separat budsjett for barn av ikke-studenter. Dette fordi det foreligger krav om at tjenester til andre enn studenter skal gå i overskudd. Det har ifølge *Samskipnadsrådet* en negativ økonomisk konsekvens for studentsamskipnadene med flere studentbarnehager å opprette et rettssubjekt for hver barnehage samtidig som kravet til overskudd skal overholdes.

Samskipnadsrådet viser videre til at kravet om selvstendig rettssubjekt inntreffer dersom det er flere enn 30 barn i den enkelte barnehage. For de minste studentsamskipnadene med én barnehage har løsningen derfor vært å ikke ta inn flere enn 30 barn i barnehagen, slik at merkostnader knyttet til drift ikke skal medføre et negativt resultat som i neste omgang kan medføre nedleggelse. Samtidig medfører det for noen av disse studentbarnehagene et større tap å holde barnehageplasser ledig for studentbarn fram til studiestart, fordi opptak av andre barn kan medføre at antallet barn passerer 30, eller at tilbudet ikke er tilgjengelig ved studiestart for studenter med barn. Parallelt mener *Samskipnadsrådet* at disse forutsetningene gjør det vanskeligere å nå kravet om overskudd ved tjenester til ikke-studenter.

Spekter mener det bør være et unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for studentsamskipnadenes barnehager. *Spekter* viser til at behovet for mer åpenhet og kontroll i den private barnehagesektoren allerede er ivarettatt gjennom lov om studentsamskipnader og forskrift om studentsamskipnader. *Spekter* viser videre til at samskipnadsbarnehagene har en sentral rolle når det kommer til å gjøre det enklere å studere mens man har barn, noe som er viktig for samfunnet i årene som kommer.

Utdanningsforbundet støtter departementets vurdering om at det ikke bør gjøres unntak for stiftelser. *Utdanningsforbundet* mener det er behov

for innsyn og åpenhet om hvordan tilskudd og foreldrebetaling brukes, selv om barnehagen er en stiftelse. Videre minner *Utdanningsforbundet* om at unntaket for de minste barnehagene også gjelder barnehager som er eid av stiftelser.

Utdanningsforbundet er enig med departementet i at de konsekvensene som beskrives for studentsamskipnader, i stor grad er tilsvarende konsekvenser som for andre ordinære barnehager som er pålagt å være et selvstendig rettssubjekt. *Utdanningsforbundet* støtter derfor at det ikke gjøres unntak for studentsamskipnadenes barnehager.

Virke ber departementet foreslå en ny unntaksbestemmelse i barnehagelovens § 7 a for ideelle barnehager. Kravet om at private barnehager må være et selvstendig rettssubjekt, har ifølge *Virke* truffet de ideelle barnehagene hardt. *Virke* skriver at endringen har vist seg å få særskilte utilsiktede konsekvenser for ideelle barnehager, særlig ideelle stiftelser som eier flere barnehager. De økonomiske konsekvensene av endringen har ført til at flere ideelle barnehager trues av nedleggelse.

Virke støtter intensjonen med lovendringen, som var innsyn og oversikt over driften, med sikte på å få en bedre økonomisk forvaltning av en skattefinansiert velferdstjeneste. Økonomiske ressurser til sektoren skal først og fremst komme barna til gode. Da er det etter *Virkes* syn samtidig viktig at ideelle barnehager ikke pålegges unødvendige kostnader knyttet til administrasjon og drift. *Virke* mener et regnskapsmessig skille for de ideelle barnehagene vil ivareta myndighetenes behov for oversikt og kontroll, uten for store økonomiske og administrative konsekvenser.

Virke viser til at det er uavklart om de ideelle barnehagestiftelene får beholde sin posisjon som skattefrie virksomheter når organisasjonsformen endres, og at det er uavklart hvordan merverdiavgift skal håndteres når organisasjonsformen endres. Som eksempel viser *Virke* til at dersom et bygg blir liggende igjen i stiftelsen, kan det bli krav om tilbakebetaling av merverdiavgift for investeringer som er gjort de siste årene. Årsaken til dette er at stiftelsen ikke driver barnehagevirksomhet lenger. Dersom bygg og eiendom overføres til nytt AS, vil det påløpe dokumentavgift. For flere av virksomhetene vil det ifølge *Virke* utgjøre flere millioner kroner.

For ideelle barnehagestiftelser med gamle pensjonsordninger er det ifølge *Virke* ennå ikke avklart hvordan forpliktelsene skal videreføres når det eventuelt deles opp i en mor-stiftelse og heleide AS. Fra pensjonskassen har virksomheter

blitt presentert for et aktuelt scenario der de som erstatning for årlige innbetalinger blir avkrevd en engangssum for å dekke all framtidig innbetaling. Dette for at pensjonskassen skal sikre seg. Beløpet er ifølge *Virke* anslått til mellom 10 og 20 millioner kroner for denne eksempel-virksomheten som eier et titalls barnehager, noe som ikke er forenelig med videre drift.

Virke mener at behovet for kontroll varierer mellom de ulike aktørene i barnehagesektoren. For å finne gode løsninger på dagens utfordringer er det etter *Virkes* syn nødvendig å ta inn over seg hvordan ideelle og profittfrie barnehager lider av innstramminger som er ment å regulere kommersiell drift.

Et målrettet grep er ifølge *Virke* å skille ut ideelle aktører som drifter barnehager. Her vil en juridisk definisjon og et nasjonalt register over ideelle virksomheter være til god hjelp. *Virke* mener det har vært en utfordring å ramme inn virkemidler som skal treffe de ideelle aktørene. *Virke* mener videre at en definisjon på «ideell aktør» og et «ideelt register» etter modell av Frivillighetsregisteret kan benyttes i påvente av Avkommersialiseringsutvalgets delrapport 1.

Stiftelsen Kanvas (Kanvas) mener at ideelle stiftelser som utelukkende driver barnehagevirksomhet, burde unntas fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. *Kanvas* etterlyser forslag som fremmer de ideelle barnehageaktørenes interesser. Det tiltaket som ville hatt størst betydning for ideelle barnehagestiftelser, er ifølge *Kanvas* et unntak fra kravet om at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. *Kanvas* mener det må tas hensyn til at en omdanning til selvstendige rettssubjekter innebærer en urimelig forskjellsbehandling i disfavør av ideelle stiftelser ved at det gir en større administrativ og økonomisk belastning for dem enn for kommersielle aksjeselskap. *Kanvas* viser til at dette er særskilte økte kostnader for ideelle stiftelser som kommunene ikke har, og som dermed ikke gjenspeiles i tilskuddet til ideelle stiftelser. Det betyr ifølge *Kanvas* mindre midler til barna i deres barnehager, stikk i strid med formålet med kravet.

Kanvas mener at de allerede innfrir på formålet med lovendringene ved at de er organisert som en stiftelse som ikke driver annen virksomhet enn barnehagevirksomhet. *Kanvas* viser til at de har et ideelt formål og ingen eiere, og dermed ingen som kan ta ut utbytte. *Kanvas* anser det som ukomplisert å føre tilsyn med stiftelser med barnehagevirksomhet som eneste formål. En omdanning av stiftelsen vil ifølge *Kanvas* derimot

kun føre til økte kostnader og mindre penger til barnehagevirksomhet.

Kanvas er ikke enig i at et unntak for stiftelser vil uthule reguleringen, og slik bryte med formålet med kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. *Kanvas* viser til at det finnes andre, og mindre inngripende, måter å få transparens og innsyn i ideelle barnehagestiftelsers økonomi, uten at man tar midler vekk fra barna i barnehagen. Videre er ikke *Kanvas* enig i at et unntak for stiftelser kan føre til en urimelig forskjellsbehandling overfor barnehagene som allerede har innrettet seg etter kravet.

Kanvas viser til at de driver i dag 65 barnehager i én stiftelse. Dersom hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt, må *Kanvas* enten dele stiftelsen i 65 stiftelser, og dermed avvikle Stiftelsen *Kanvas*, eller opprette en egen juridisk enhet for hver barnehage som eies av stiftelsen. Stiftelsen omdannes da til en holdingstiftelse i en konsernstruktur hvis formål er å eie aksjer i selskaper som driver barnehagevirksomhet. *Kanvas* viser til at dette krever endringer i stiftelsens vedtekter som ikke er i samsvar med stifters intensjon. Videre viser *Kanvas* til at det er strenge vilkår for omdanning av stiftelser, og at en omdanning i seg selv ikke er kurant. *Kanvas* er i ytterste konsekvens bekymret for å gjøre endringer som vil medføre at Stiftelsen *Kanvas* mister sin ideelle egenart og definerer seg ut av en framtidig definisjon som en ideell aktør.

Kanvas viser videre til at stiftelsens skattefrie posisjon ved omdanning framstår som meget uklart. Forhold rundt dokumentavgift, merverdiavgift og skatt er ifølge *Kanvas* foreløpig uavklart. Hjemmelsoverføring av fast eiendom med tilhørende tinglysning kan ifølge *Kanvas* medføre cirka 11 til 13 millioner i dokumentavgift for de selvstendige rettssubjektene som skal overta eiendommene. I tillegg kommer eventuell dokumentavgift for overføring av festekontrakter. Slik dokumentavgift må ifølge *Kanvas* også finansieres av de selvstendige rettssubjektene.

Den økonomiske byrden gjør det ifølge *Kanvas* svært vanskelig å omdanne hver barnehage til et selvstendig rettssubjekt, og samtidig ivareta det ideelle formålet. Dette taler etter *Kanvas* sitt syn for at det bør gjøres unntak for ideelle barnehager eid av stiftelser som utelukkende driver barnehagevirksomhet som et ideelt formål.

Lederne anbefaler å fjerne regelen om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Subsidiært anbefaler *Lederne* at det gis unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske

kirke, samt åpne barnehager, selveiende barnehager og studentsamskipnader.

Asker kirkelige fellesråd mener at alle ideelle barnehager bør unntas fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt.

Trondhjems Asylselskap (TA) mener at det bør gis et generelt unntak for stiftelser. *TA* mener at kravet om selvstendig rettssubjekt ikke var tilstrekkelig utredet, og at det har fått utilsiktede konsekvenser. *TA* mener videre at det er ukomplisert å føre tilsyn med stiftelser som har barnehagevirksomhet som eneste formål. *TA* viser til at utdeling av midler fra stiftelser reguleres av stiftelsesloven § 19. For at utdeling fra en stiftelse skal være lovlig, må utdelingen vedtas av stiftelsens styre og være i samsvar med stiftelsens formål.

TA viser videre til at pensjonsforpliktelsene i Trondheim kommunale pensjonskasse (TPK) er blant de uoverkommelige utfordringene i forbindelse med oppsplitting av stiftelsen. Disse forpliktelsene ble opparbeidet i perioden med driftsavtale med Trondheim kommune. *TA* har også uavklarte spørsmål knyttet til hvordan skatt, merverdiavgift og dokumentavgift skal håndteres ved oppsplitting av stiftelsen til selvstendige rettssubjekter. Den økonomiske totalbelastningen av disse fire momentene medfører ifølge *TA* at barnehagetilbud må legges ned.

Byåsen kirkes barnehage viser til at de eies og driftes av stiftelsen Trondhjems Asylselskap. Barnehagen viser videre til at de økonomiske belastningene som et krav om selvstendig rettssubjekt vil påføre barnehagen, ikke er avklart og vil skape store utfordringer for videre drift av barnehagen.

Dronning Mauds Minne barnehage viser til at de eies og driftes av stiftelsen Trondhjems Asylselskap. *Dronning Mauds Minne barnehage* mener at det bør gis et generelt unntak for stiftelser som kun driver barnehagevirksomhet og at det er avgjørende at det gis mulighet for unntak i særlige tilfeller.

FAU ved Dronning Mauds Minne barnehage mener at barnehagen Dronning Mauds Minne og resten av Trondhjems Asylselskap sine barnehager bør få unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. De profitterer ikke på barnehagedrift, men har heller ingen av de økonomiske fordelene som ligger i å være en del av kommunal drift.

FAU og SU i Berg barnehage viser til høringsuttalelsene fra Trondhjems Asylselskap og Berg barnehage og tiltrer disse i sin helhet. Dette inkluderer innspillene til forslagene som gjelder krav til selvstendig rettssubjekt. *FAU og SU i Berg barne-*

hage viser til at deres barnehage er en ideell stiftelse på flere fysiske lokasjoner hvor hver krone går til barna og barnehagedriften, og anser kravet om å være et selvstendig rettssubjekt som svært urimelig. De stiller spørsmål ved hvorfor det ikke går an å skille mellom ulike private barnehager ved å unnta ideelle stiftelser og små familiebarnehager.

Lademoen barnehage og Stiftelsen Aurora mener at stiftelser bør unntas fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt.

4.3.4 Andre innspill

Bergen kommune og Tønsberg kommune ser behovet for bedre kontroll med barnehagens økonomi og regnskap, og at det framover bør følges med på hvordan regelverket om selvstendig rettssubjekt virker i forhold til unntakene og erfaringene fra det økte tilsynet etter at Utdanningsdirektoratet overtok ansvaret for dette.

Blå Kors Norge mener at kravet om at de private barnehagene må være et selvstendig rettssubjekt verken er nødvendig eller tilstrekkelig utredet. Etter deres syn er et regnskapsmessig skille tilstrekkelig for å ivareta kontroll med barnehagenes økonomiske disposisjoner.

Private barnehagers Landsforbund (PBL) og NHO Geneo mener at regelen om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt bør fjernes. *NHO Geneo* mener videre at vilkåret om at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt utgjør en ikke-rettferdiggjort restriksjon på etableringsretten.

Fagforbundet mener at det er behov for et regelverk med færre unntak fra hovedregelen om at private barnehager skal være organisert som et selvstendig rettssubjekt. En hovedregel med færrest mulig unntak er etter deres syn av stor verdi for å redusere styringskostnader og unngå at aktørene tilpasser seg på en måte som ikke fremmer barnas beste. *Fagforbundet* skriver videre at det forventes en ny vurdering av unntaksbestemmelsene.

Lederne anbefaler å fjerne regelen om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Subsidiært anbefaler *Lederne* at det gis unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke, samt åpne barnehager, selveiende barnehager og studentsamskipnader.

Spekter er uenig i at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt, og støtter PBLs innspill om å fjerne regelen.

Revisorforeningen erfarer at dagens regler om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt i noen tilfeller får uheldige

konsekvenser for barnehagens mulighet for å søke om merverdiavgiftskompensasjon. Det kan ikke framsettes krav om kompensasjon før barnehagens kostnader til merverdiavgift i et kalenderår utgjør minst 20.000 kroner. For de minste enhetene kan kravet til selvstendig rettssubjekt føre til en likviditetsmessig ulempe eller at de faller helt ut av ordningen med merverdiavgiftskompensasjon.

Revisorforeningen viser videre til at husleie ikke er merverdiavgiftspliktig. Barnehager som driver i leide bygg, får dermed ikke kompensert merverdiavgiften som indirekte betales via husleien. Utleier kan ikke frivillig merverdiavgiftsregistrere seg for utleie av bygg til private barnehager, og barnehagen kan ikke få merverdiavgiftskompensasjon på annet enn barnehagens egne merverdiavgiftspliktige kostnader. *Revisorforeningen* mener dette fører til en uheldig innlåsing av avgift som kunne vært løst ved at det åpnes for frivillig merverdiavgiftsregistrering ved utleie til private barnehager.

Utdanningsforbundet viser til at de har vært kritisk til omfanget av unntak fra hovedregelen om at alle barnehager skal være et selvstendig rettssubjekt. *Utdanningsforbundet* mener omfanget av unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt vil bli betydelig hvis forslagene i høringen gjennomføres. Etter *Utdanningsforbundets* syn må man svært restriktive med å innføre ytterligere unntak.

Utdanningsforbundet mener videre at det på flere områder bør vurderes å gjøre innstramminger når man har et noe bedre erfaringsgrunnlag. *Utdanningsforbundet* støtter departementets vurdering om at det nye regelverket bør få virke noe lengre før man eventuelt gjennomfører endringer i omfanget av barnehager som skal være selvstendige rettssubjekter. *Utdanningsforbundet* mener likevel at enkeltpersonforetak er et område der risikoen er spesielt høy, og at departementet bør vurdere endringer raskt. Dette gjelder spesielt ordinære barnehager som er organisert som enkeltpersonforetak.

IBID AS ber departementet vurdere på nytt om det skal være noen flere unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet.

Montessoribarnehagene Solsikken og Velle Gruppen AS mener at kravet om selvstendig rettssubjekt bør oppheves for alle barnehager fordi det påfører de private barnehagene betydelige kostnader.

Velledalen naturbarnehage ser ikke kravet om selvstendig rettssubjekt som en stor utfordring,

og viser til at kravet gjør innsyn og tilsyn med bruken av offentlige midler enklere. Barnehagen mener at kravet også bør gjelde for kommunale barnehager.

Velle Gruppen AS Arbeids- og inkluderingsbedrift mener kravet om selvstendig rettssubjekt bør oppheves fordi de mener det påfører private barnehager betydelige kostnader.

Vormsund barnehage og Ånnerudtoppen barnehage støtter regelen om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

4.4 Departementets vurderinger

4.4.1 Unntak for åpne barnehager

Departementet foreslår at kravet om å være et selvstendig rettssubjekt ikke skal gjelde for åpne barnehager. Se forslaget til endring i § 7 a tredje ledd.

Etter dagens regelverk gjelder ikke kravet om å være et selvstendig rettssubjekt for barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier kun én åpen barnehage. I motsetning til det som gjelder for ordinære barnehager og familiebarnehager, er det ikke antallet barn som er avgjørende for om de åpne barnehagene er omfattet av kravet om selvstendig rettssubjekt. Det avgjørende er hvorvidt den åpne barnehagen er enkeltstående eller om den er en del av en kjede. Åpne barnehager som er en del av en kjede, er derfor omfattet av kravet om selvstendig rettssubjekt uavhengig av størrelse.

Departementet viser til at det er gode grunner til at åpne barnehager bør gjøres om til selvstendige rettssubjekter med egne offentlige regnskaper, enten de tilhører en kjede eller er enkeltstående. Kravet om at private barnehager skal være et selvstendig rettssubjekt er begrunnet i behovet for transparens og innsyn i de private barnehagenes økonomi. Denne begrunnelsen er relevant for alle barnehager, også små og åpne barnehager. Bakgrunnen for at det ble gitt noen unntak var at det ble gjort en avveining av disse hensynene opp mot kostnadene for barnehagene med å oppfylle kravet om selvstendig rettssubjekt. En tidligere bestemmelse om unntak fra revisjonsplikten ble brukt som utgangspunkt for å fastsette vilkårene for unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt. Unntaket fra revisjonsplikten omfattet blant annet eiere som sammen med nærstående eller selskap i samme konsern som eier, kun har én åpen barnehage. Dette ble tatt i bruk også som vilkår for å gi åpne barnehager unntak

fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Denne unntaksregelen var i tråd med forslaget til flertallet i Storberget-utvalget, se rapporten *DU ER HENTA! Finansiering av private barnehager*, datert 15. juni 2021.

Erfaringene med implementeringen av regelverket viser at kravet om selvstendig rettssubjekt er særlig krevende for små åpne barnehager, uavhengig av om de er en del av en kjede eller ikke. De åpne barnehagene kan for eksempel være organisert som ulike avdelinger som ligger ulike steder i kommunen og som har åpent på ulike dager. I tilfeller der en åpen barnehage har åpent for eksempel to dager i uken, har de ansatte en tilsvarende lav stillingsprosent i den aktuelle barnehagen. I dag er de som jobber i de ulike åpne barnehagene (avdelingene), ansatt i rettssubjektet som driver barnehagene, og ikke i den enkelte åpne barnehage. For å oppfylle kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, må den enkelte åpne barnehage ha en ansettelseskontrakt med dem som skal jobbe i barnehagen. Det betyr at de som jobber i de ulike åpne barnehagene må ansattes i hver enkelt åpen barnehage. Dette, sammen med de administrative oppgavene som et rettssubjekt har knyttet til avtaleinngåelser, regnskapsføring etc., gjør at kravet om selvstendig rettssubjekt er særlig krevende for små åpne barnehager.

Departementet har vurdert om det bør innføres et unntak basert på antall barn, tilsvarende det som gjelder for ordinære barnehager og familiebarnehager. Det er i dag 17 åpne private barnehager som er omfattet av kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Disse barnehagene varierer i størrelse fra 6 barn til 50 barn, med en gjennomsnittlig størrelse på 26 barn. Det årlige driftstilskuddet til disse barnehagene varierer tilsvarende fra vel 147 000 kr til 1 775 000 kr. Når det innføres et unntak for barnehager eid av et sokn i Den norske kirke, vil det være 15 åpne barnehager som er omfattet av kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Disse er fordelt på få kommuner, der seks av dem tilhører en eier i Kristiansand kommune. De øvrige er i stor grad drevet av Kirkens Bymisjon, KFUK-KFUM og Norsk Luthersk Misjonssamband.

På bakgrunn av at det allerede er et lavt antall åpne barnehager som er omfattet av kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, er det etter departementets syn lite hensiktsmessig å innføre et eget unntak for små åpne barnehager, i tillegg til unntaket som allerede gjelder for åpne barnehager som er enkeltstående. Det vil føre til at man får en hovedregel om at barnehagene skal organiseres som et selvstendig rettssubjekt, som i prak-

sis bare omfatter et fåtall åpne barnehager. Der som man innfører en unntaksregel som er basert på størrelsen til den åpne barnehagen og som skal gjelde for kjedebarnhager, kan det framstå ulogisk at noen kjedebarnhager ikke vil være unntatt ut fra vilkåret om størrelse, selv om enkelte større enkeltstående åpne barnehager vil være unntatt etter vilkåret om å være enkeltstående. En slik løsning kan framstå urimelig for de få kjedebarnhagene som fortsatt vil måtte oppfylle kravet om å være et selvstendig rettssubjekt.

Departementet har kommet til at det ikke er hensiktsmessig å innføre et eget unntak for små åpne barnehager i tillegg til unntaket som allerede gjelder for åpne barnehager som er enkeltstående. Departementet foreslår derfor at kravet om å være et selvstendig rettssubjekt ikke skal gjelde for åpne barnehager.

4.4.2 Hjemmel til å gi forskrift om unntak i særlige tilfeller

Departementet foreslår å lovfeste en hjemmel for at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Se forslaget til § 7 a fjerde ledd.

Departementet understreker at dette er ment å være en meget snever unntakshjemmel. Et særlig tilfelle kan være der det, praktisk eller rettslig sett, er umulig eller svært vanskelig å organisere en barnehage som et selvstendig rettssubjekt. Økonomiske hensyn eller utfordringer som er felles for mange av de private barnehagene, vil ikke gi grunnlag for at det foreligger et særlig tilfelle. Det vil derfor ikke vil være tilstrekkelig at overgangen til selvstendig rettssubjekt medfører høye engangsutgifter eller at regnskapskravene som følger med det nye rettssubjektet, gjør det dyrere å drive barnehagen.

Eksempler på særlig tilfeller er tilfeller der kravet medfører at barnehagetilbudet må legges ned fordi det foreligger rettslige begrensninger som gjør det svært krevende med en slik organisering. Et annet eksempel kan være tilfeller der en organisering i tråd med kravet om å være et selvstendig rettssubjekt vil gi et dårligere barnehagetilbud uten at dette skyldes økonomiske forhold.

De fleste høringsinstansene som har uttalt seg om forslaget, støtter det. *PBL* støtter ikke forslaget. *PBL* mener at lovreglene om krav til eget rettssubjekt må være så tydelige at det ikke skal være behov for noen hjemmel for å gi unntak i andre, særlige tilfeller.

Departementet viser til at legalitetsprinsippet innebærer at inngrep overfor private må ha hjemmel i lov. Samtidig trenger ikke tiltakene reguleres fullt ut i lov. Utfyllende regler kan gis i forskrift eller enkeltvedtak. Departementet viser til at dette er bakgrunnen for at kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt, er tatt inn i loven. Videre mener departementet at regler om unntak på bakgrunn av generelle kriterier som barnehagetype og størrelse bør følge av loven. Når det gjelder unntak i andre særlige tilfeller, mener departementet at dette bør fastsettes i medhold av en forskriftshjemmel. Slike unntak vil rette seg mot konkrete barnehager, og årsaken til at det bør gis unntak vil kunne variere fra barnehage til barnehage. Disse reglene må også endres dersom noen av barnehagene som har fått unntak blir nedlagt, skifter navn eller lignende. Videre kan det bli etablert nye barnehager som oppfyller kriteriene for unntak i særlige tilfeller. Etter departementets syn er det derfor behov for den fleksibiliteten som en forskriftshjemmel gir. Samtidig vil rammene for departementets forskriftshjemmel følge av loven.

Departementet har foreslått å gi forskrift om unntak for barnehager som eies av et sokn i Den norske kirke. Se punkt 15.3.3 og forslaget til økonomiforskrift til barnehageloven § 3a i høringsnotatet *Forslag til endringer av barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren)*. Departementet vil fastsette forskrift om unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt for disse barnehagene når forskriftshjemmelen som foreslås her, kommer på plass.

Noen høringsinstanser viser til at soknet har to organer, menighetsråd og kirkelig fellesråd, og at unntaksbestemmelsen dermed må gjelde for barnehager som er en del av enten virksomheten til et menighetsråd eller et kirkelig fellesråd. Et kirkelig fellesråd kan også tenkes å opptre på vegne av flere sokn, ved at soknene i kommunen sammen eier de aktuelle menighetsbarnehagene. *Kirkerådet* foreslår at dette forholdet fanges opp ved at særbestemmelsen om soknets barnehager endres fra «et sokn» til «sokn». Departementet viser til at unntaket er ment å omfatte alle private barnehager som eies av sokn i Den norske kirke, uavhengig av om det er et menighetsråd eller et kirkelig fellesråd som treffer avgjørelser og opptrer på vegne av soknet eller soknene. Departementet tar med seg innspillene og vil vurdere å presisere dette i ordlyden i forskriftsbestemmelsen.

Departementet vil videre vurdere om det foreslåtte unntaket for barnehager som er eid av sokn

i Den norske kirke også bør gjelde for barnehager organisert som aksjeselskap dersom et sokn eier alle aksjene i selskapet.

Det har også kommet innspill fra noen andre barnehager om at de bør få unntak etter den foreslåtte bestemmelsen om at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Departementet viser til at den foreslåtte forskriftshjemmelen er ment å være en meget snever unntakshjemmel. Dersom det er grunnlag for å fastsette et unntak for noen av disse barnehagene, vil departementet sende forslag om dette på høring.

4.4.3 Om det bør gjøres unntak for stiftelser, ideelle barnehager og studentbarnehager

PBL og *Samskipnadsrådet* mener at det ikke er tilstrekkelig at det kan gjøres unntak for enkeltbarnehager, men mener at det også bør gjøres generelle unntak basert på barnehagenes organisasjonsform. *PBL* mener at det bør lovfestes et unntak for stiftelser og andre selveiende subjekter som samvirkeforetak og foreninger, og samskipnadens barnehager. *Samskipnadsrådet* mener at samskipnadens barnehager bør få unntak. Videre har noen barnehager, blant andre *Stiftelsen Kanvas* og *Trondhjems Asylselskap*, gitt innspill om at stiftelser må få unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. *Virke* ber departementet foreslå en ny unntaksbestemmelse for ideelle barnehager.

Departementet foreslår ikke å lovfeste et generelt unntak for stiftelser, selveiende subjekter, ideelle barnehager eller samskipnadens barnehager. Det er behov for innsyn og åpenhet om hvordan tilskudd og foreldrebetaling brukes, også for disse barnehagene. Det er viktig å ha et regelverk som legger til rette for å kontrollere bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i alle typer barnehager, uavhengig av eierform.

Tilskudd og foreldrebetaling utbetales til den enkelte barnehage, og lovfestede krav til bruk av disse midlene gjelder også for den enkelte barnehage. For å sikre nødvendig innsyn i bruken av tilskudd og foreldrebetaling, for å bidra til at disse midlene blir brukt i tråd med regelverket, må det derfor være fullt tilgjengelig regnskapsinformasjon for den enkelte barnehage. Selv om et selveiende subjekt ikke kan ta ut utbytte, forhindrer ikke dette at verdier og overskudd kan overføres på andre måter.

Departementet viser til at stiftelsesloven ikke regulerer bruk av tilskudd og foreldrebetaling etter barnehageloven, og at Stiftelsestilsynet ikke har myndighet til å føre tilsyn etter barnehageloven. Tilsvarende regulerer ikke forskrift om studentsamskipnader et regnskapsmessig skille mellom studentsamskipnadens barnehager og andre studentvelferdstjenester. Forskriften krever et skille mellom studentvelferdstjenester og alle andre aktiviteter, men ikke mellom de enkelte studentvelferdstjenestene. Det er derfor ikke et krav om å skille mellom barnehagedrift og andre studentvelferdstjenester som for eksempel studentboliger, treningsfasiliteter og salg av studie-litteratur til studenter. Forskriften regulerer heller ikke et skille mellom barnehagene i tilfeller der en studentsamskipnad driver flere barnehager.

Noen høringsinstanser viser til at stifters skattefrie posisjon ved omdanning er uklar. Departementet viser til at barnehagene kan tilpasse organiseringen slik at den er i samsvar med kravene for skattefritak for ideelle virksomheter. Barnehagene kan organiseres som enkeltstående stiftelser. I tilfeller der barnehager organiseres som aksjeselskaper gjøres det etter skattemyndighetenes praksis en konkret og samlet vurdering av selskapets vedtektsbestemte formål, den faktiske virksomheten som utøves og selskapets oppbygning. Dette er også forhold man i en viss grad vil kunne ta hensyn til ved en omorganisering.

Noen høringsinstanser viser til at kravet om selvstendig rettssubjekt medfører kostnader til dokumentavgift og merverdiavgiftskompensasjon. Departementet viser til at reglene om dokumentavgift og merverdiavgiftskompensasjon er like for alle private barnehager. Kostnader til dokumentavgift vil være en engangskostnad. For stiftelser med mange barnehager kan summen bli høy, ikke fordi det er dyrere per barnehage for disse stiftelsene enn for andre barnehager, men fordi det er mange barnehager. Stiftelsene får altså samme kostnad per barnehage som andre barnehageselskaper.

Hvor mange barnehager som ville blitt omfattet av et eventuelt unntak for stiftelser og andre selveiende subjekter som samvirkeforetak og foreninger, ideelle barnehager og studentbarnehager er avhengig av hvordan kriteriet ideelle barnehager avgrensnes. Departementet har tatt utgangspunkt i kategoriseringen som Statistisk sentralbyrå benytter. (Se 12787: Årsresultat i private barnehager, etter eierform <https://www.ssb.no/statbank/table/12787/>). Til sammen hører opp mot 1 000 barnehager til kategoriene stiftelse, foreldreiet, kvinne- og familieforbund/

sanitetsforening, bedriftsbarnehage, pedagogisk/ideologisk organisasjon og studentsamskipnad. Departementets vurdering er at et generelt unntak for stiftelser, selveiende subjekter, ideelle barnehager eller samskipnadens barnehager unntak vil omfatte så mange barnehager at det vil få for store negative konsekvenser for mulighetene til å føre tilsyn. Det vil gi dårligere kontroll med at tilskudd og foreldrebetaling brukes i tråd med regelverket og kommer barna til gode. Departementet foreslår ikke å lovfeste et generelt unntak, men kan ikke utelukke at det kan oppstå enkelttilfeller der det kan være særlige grunner til at det bør fastsettes unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt, se punkt 4.4.2 om dette. Det bør i så fall fastsettes unntak for de aktuelle barnehagene i forskrift. Å lovfeste et generelt unntak for alle stiftelser, og andre selveiende subjekter som samvirkeforetak og foreninger, samt ideelle barnehager og studentbarnehager, vil uthule reguleringen, og slik bryte med formålet med kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

Departementet viser til at behovet for et regelverk som sikrer transparens og innsyn i de private barnehagenes økonomi var bakgrunnen for kravet om at private barnehager skal være et selvstendig rettssubjekt. I de fleste tilfellene vil private barnehager som er egne rettssubjekter, være regnskapspliktige etter regnskapsloven. Barnehager som ikke er regnskapspliktige etter regnskapsloven, er etter barnehageloven og økonomiforskrift til barnehageloven pålagt å utarbeide årsregnskap i samsvar med kravene i regnskapsloven.

Tydelige krav til regnskap, dokumentasjon og rapportering for alle private barnehager er helt avgjørende for at Utdanningsdirektoratet skal kunne føre tilsyn med at offentlige tilskudd og foreldrebetaling blir brukt i tråd med regelverket. Videre er et effektivt tilsyn nødvendig for å sikre at formålet med reglene oppnås, som er at midlene skal komme barna i barnehagen til gode. En regulering der den enkelte barnehage er et selvstendig rettssubjekt hindrer også at kreditorer kan ta beslag i barnehagens midler for å dekke tap for andre barnehager eller virksomheter. Tilsvarende kan barnehager som er en del av et rettssubjekt med flere barnehager eller annen virksomhet, risikere å måtte dekke tap som er oppstått i de andre delene av virksomheten. Kreditorer forholder seg til den samlede enheten, og kan ta dekning i eiendeler, inkludert penger, uavhengig av hvilken barnehage eller del av virksomheten eiendelen er tilordnet.

Barnehager som er selvstendige rettssubjekter, har rettslig handleevne og definerte eierrettigheter. Eierrettighetene viser hvem som eier hva, og dermed hvem som kan ta betalt for å bruke noe, for eksempel hvem som eier og kan leie ut en eiendom eller hvem som har en ansettelsesavtale og kan leie ut arbeidskraft. For barnehager som er et eget rettssubjekt, vil slike transaksjoner bli dokumentert. For eksempel vil den enkelte barnehagen ha ansettelsesavtaler med de ansatte, og kjøp av tjenester vil være dokumentert gjennom en avtale mellom barnehagen og leverandøren.

Dokumentasjon og regnskapsinformasjon vil ikke ha samme notoritet, det vil si kontrollerbarhet, og bevisverdi når en barnehage ikke er et selvstendig rettssubjekt. Barnehager og andre virksomheter som er organisert i et felles rettssubjekt, er ikke juridisk eller økonomisk adskilt fra hverandre. Årsregnskapet som blir levert til Regnskapsregisteret viser den totale virksomheten i rettssubjektet, og ikke virksomheten til den enkelte barnehagen. Videre blir avtaler inngått av rettssubjektet og ikke av den enkelte barnehage i rettssubjektet. Tilsynsmyndigheten kan kreve dokumentasjon på fordelingen av kostnadene mellom barnehagen og andre virksomheter i rettssubjektet, men denne dokumentasjonen er ikke juridisk forpliktende på samme måte som en avtale. Videre er ikke regnskapene offentlig tilgjengelig når en barnehage ikke er pålagt å levere eget årsregnskap til Regnskapsregisteret. Det er kun Utdanningsdirektoratet og kommunene som har tilgang på regnskapsinformasjon til disse barnehagene. Når andre ikke får informasjon om hvordan barnehagene bruker tilskuddene fra det offentlige, blir regnskapene lite transparente.

Departementet har tidligere vurdert om det i stedet burde innføres regler om regnskapsmessig skille for private barnehager. Som en del av utredningen bak kravet om selvstendig rettssubjekt, ble et alternativ om regnskapsmessig skille utredet og sendt på høring. Et regnskapsmessig skille innebærer ikke bare at hver barnehage skal ha sitt eget regnskap, men også at skillet mellom enhetene innenfor en virksomhet skal gjennomføres i det daglige regnskapsarbeidet. Kravene i regnskapsloven og bokføringsloven kan imidlertid ikke gjøres gjeldende fullt ut i barnehageloven fordi regelverket må tilpasses til å regulere virksomheter som ikke er selvstendige rettssubjekter.

Som det framgår av Prop. 82 L (2021–2022) *Endringer i barnehageloven (selvstendig rettssubjekt, forbud mot annen virksomhet, meldeplikt m.m.)* punkt 3.5 så departementet at det i praksis var flere store utfordringer med å oppstille et

krav om regnskapsmessig skille. Innspillene departementet fikk til forslaget til ny økonomiforskrift i høringen om regnskapsmessig skille, viste at det var utfordrende å få på plass en like grundig og god regulering ved å skulle definere alt innholdet i barnehageregelverket. Etter departementets syn var det heller ikke mulig å få til et like klart skille mellom ulike barnehager i samme rettssubjekt ved å oppstille et krav om regnskapsmessig skille.

Departementet valgte alternativet som innebar å stille krav om å være et selvstendig rettssubjekt ut fra fordelene med at det økonomiske skillet mellom enhetene samsvarer med et juridisk skille. Se vurderingene ovenfor om rettslig handleevne, definerte eierrettigheter og notoritet. I vurderingen la departementet også vekt på at kravene til et regnskapsmessig skille må defineres i barnehageloven, i stedet for at regnskapsloven og bokføringsloven kan gjøres gjeldende. Regnskapsmessig skille er ikke en definert standard, verken juridisk eller økonomisk. Det betyr at den enkelte loven eller forskriften som bruker begrepet, fullt ut må definere innholdet i det. Selv om det legges mye arbeid i en regulering med et regnskapsmessig skille, vil det være utfordrende å få en like grundig og god regulering som regnskapsloven og bokføringsloven har.

Alternativet som innebærer å stille krav om å være et selvstendig rettssubjekt ble også anbefalt av velferdstjenesteutvalget, se NOU 2020: 13 *Private aktører i velferdsstaten – Velferdstjenesteutvalgets delutredning I og II om offentlig finansierte velferdstjenester* datert 1. desember 2020 og flertallet i Storberget-utvalget, se rapporten *DU ER HENTA! Finansiering av private barnehager*, datert 15. juni 2021.

Når det gjelder innspillet fra *NHO Geneo* om at vilkåret om at hver barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt utgjør en ikke-rettferdiggjort restriksjon på etableringsretten, viser departementet til punkt 3.2.2 i høringsnotatet fra 1. november 2023. Her vurderte departementet forholdet til retten til fri bevegelighet og konkluderte med at barnehagevirksomhet ikke utgjør «økonomisk virksomhet» etter EØS-avtalen.

4.4.4 Unntak fra forbudet mot å drive annen virksomhet

Private barnehager som er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, jf. forslaget til barnehageloven § 7 a tredje ledd og forslaget til nytt fjerde ledd, skal som i dag også være unntatt fra forbudet mot å drive eller eie annen virksom-

het i samme rettssubjekt som barnehagen, jf. barnehageloven § 23 a. Departementet foreslår å forenkle ordlyden i barnehageloven § 23 a tredje ledd slik at den ikke lister opp de samme unntakene som i § 7 a tredje og fjerde ledd, men i stedet henviser til disse bestemmelsene.

At en åpen barnehage kan drive eller eie annen virksomhet, innebærer at det kan være andre barnehager eller annen type virksomhet i det samme rettssubjektet som barnehagen. Der som rettssubjektet som driver den åpne barnehagen, også driver en ordinær barnehage eller en familiebarnehage som ikke er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, må den aktuelle ordinære barnehagen eller familiebarnehagen skilles ut i et eget rettssubjekt, jf. barnehageloven § 7 a første ledd.

4.4.5 Unntak fra kravet til samlet barnehageanlegg

Private barnehager som er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, jf. forslaget til barnehageloven § 7 a tredje ledd og forslaget til nytt fjerde ledd, skal som i dag også være unntatt fra kravet til samlet barnehageanlegg, jf. barnehageloven § 7 b andre ledd. Departementet foreslår å forenkle ordlyden i barnehageloven § 7 b andre ledd slik at den ikke lister opp de samme unntakene som i § 7 a tredje og fjerde ledd, men i stedet henviser til disse bestemmelsene.

5 Barnehager som driver uten kommunalt tilskudd

5.1 Gjeldende rett

En virksomhet har plikt til å søke godkjenning som barnehage hvis virksomheten er regelmessig og ett eller flere barn har en ukentlig oppholdstid på mer enn 20 timer, og antall barn som er til stede samtidig, er ti eller flere når barna er tre år eller eldre, eventuelt fem eller flere når barna er under tre år, og virksomheten utføres mot godtgjøring, jf. barnehageloven § 6 første ledd. Slik virksomhet må være godkjent før driften settes i gang, jf. barnehageloven § 6 andre ledd. Barnehageeieren har ansvaret for at barnehagen drives i samsvar med gjeldende lover og forskrifter, jf. barnehageloven § 7.

Kommunen avgjør søknader om godkjenning etter en vurdering av barnehagens egnethet ut fra kravene i §§ 1, 1a og 2 om barnehagens formål og innhold, jf. barnehageloven § 14 første ledd. Der som barnehagen oppfyller vilkårene, har den rett til godkjenning som barnehage.

I tillegg til å få et vedtak om godkjenning kan barnehagen søke om å få kommunalt tilskudd etter barnehageloven § 19. Det framgår av denne bestemmelsen at kommunen «kan» gi tilskudd til godkjente private barnehager. Det er dermed opp til kommunens skjønn om nye private barnehager skal få tilskudd eller ikke. Når kommunen vurderer om en ny privat barnehage skal få tilskudd, kan den blant annet legge vekt på om det er behov for flere barnehageplasser for at kommunen skal være i stand til å oppfylle retten til barnehageplass. Kommunen kan for eksempel avslå en søknad om tilskudd til en ny privat barnehage hvis kommunen har tilstrekkelig antall barnehageplasser, eller hvis den selv har planlagt å etablere eller utvide en kommunal barnehage for å fylle behovet for plasser.

Når kommunen vurderer om en barnehage skal få tilskudd etter § 19, skal kommunen ta hensyn til at den må tilpasse utbyggingsmønster og driftsformer til lokale forhold og behov, jf. barnehageloven § 10 andre ledd og Prop. 96 L (2019–2020) *Endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (samleproposisjon)* side 143. Videre har kommunen

ansvaret for at barnehagetilbudet til samiske barn i samiske distrikt bygger på samisk språk og kultur. I øvrige kommuner skal forholdene legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur, jf. barnehageloven § 10 tredje ledd.

5.2 Høringsforslaget

Departementet foreslo at det skal fortsatt være mulig å få godkjenning til å drive barnehage uten kommunalt tilskudd. Departementet foreslo videre å lovfeste hvilke regler i barnehageloven som skal gjelde for private barnehager som har fått godkjent barnehagen, men som ikke har vedtak om kommunalt tilskudd etter barnehageloven § 19.

Departementet foreslo at nasjonalt fastsatte krav til innhold og kvalitet, slik som bemaningsnormen, pedagognormen, krav til det psykososiale barnehagemiljøet, retten til spesialpedagogisk hjelp, tegnspråkopplæring og lignende, fortsatt skal gjelde for private barnehager som driver uten tilskudd.

Departementet foreslo også at de nasjonale reglene om foreldrebetaling skal gjelde for barnehager som driver uten kommunalt tilskudd. Tilsvarende ble det foreslått at kravet om at kostpengene ikke skal overstige de faktiske utgiftene barnehagen har til mat og drikke til barna, skal gjelde for barnehager som driver uten tilskudd.

Videre foreslo departementet å lovfeste at reglene om beregning og tildeling av tilskudd til private barnehager ikke skal gjelde for barnehager som ikke mottar kommunalt tilskudd etter loven. Tilsvarende foreslo departementet å lovfeste at reglene om bruk av tilskudd og foreldrebetaling, inkludert krav som skal sikre innsyn i bruken av disse midlene, ikke skal gjelde for disse barnehagene. Det betyr at kravene til bruk av tilskudd og foreldrebetaling i barnehageloven kapittel V, kravet om at barnehagen må være et selvstendig rettssubjekt, kravet til samlet barnehageanlegg, forbudet mot annen virksomhet, forbudet mot å ta opp lån på annen måte enn i finans-

foretak og reglene om økonomisk tilsyn med bruk av tilskudd og foreldrebetaling ikke vil gjelde for slike barnehager. Videre vil ikke økonomiforskrift til barnehageloven gjelde for slike barnehager.

Departementet foreslo også at regler om samordning av opptak og prioritering ved opptak av barn, ikke skal gjelde for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd.

5.3 Høringsinstansenes syn

Halden kommune mener at kommunen skal være den som vurderer om det er behov for flere barnehageplasser og at en godkjenning uten rett til tilskudd derfor har lite for seg.

PBL er enig i at det bør være mulig å godkjenne en barnehage uten tilskudd, og at nasjonalt fastsatte krav til innhold og kvalitet, som bemanningsnorm, pedagognorm, krav til det psykososiale barnehagemiljøet, retten til spesialpedagogisk hjelp, tegnspråkopplæring og lignende, likevel skal gjelde.

PBL er ikke enig i at reglene om maksimal foreldrebetaling bør gjelde for barnehager som driver uten kommunalt tilskudd. Dersom kommunen ikke finansierer barnehagens drift, bør det åpnes for en høyere foreldrebetaling dersom dette er ønskelig eller nødvendig. *PBL* ser ikke noen god grunn til at en barnehage som ikke mottar offentlige tilskudd, skal måtte forholde seg til maksimalpris.

International School of Stavanger, avdeling barnehage (ISS barnehage) viser til at de har vurdert å drive uten tilskudd, men besluttet at det ikke er aktuelt for stiftelsen. De mener det ikke vil være mulig å drifte på en forsvarlig måte dersom de nasjonale reglene om foreldrebetaling skal gjelde for barnehager som driver uten kommunalt tilskudd. Fordi barnehage ikke er en del av pliktig skolegang, er det ifølge *ISS barnehage* få bedrifter som er villig til å dekke kostnadene for barnehagebarn.

5.4 Departementets vurderinger

Departementet foreslår å lovfeste en bestemmelse i barnehageloven som regulerer nærmere hvilke krav som gjelder for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd, slik at dette blir klarere enn i dag. Etter dagens regler kan en virksomhet få godkjenning til å drive en privat barnehage, men avslag på en søknad om tilskudd. Det er ingen private barnehager som driver uten kom-

munalt tilskudd i dag, men etter regelverket er det mulig for en privat barnehage å drifte uten et slikt tilskudd.

Departementet foreslår at nasjonalt fastsatte krav til innhold og kvalitet, slik som bemanningsnormen, pedagognormen, krav til det psykososiale barnehagemiljøet, retten til spesialpedagogisk hjelp, tegnspråkopplæring og lignende, fortsatt skal gjelde for private barnehager som driver uten tilskudd. Dette er krav som skal sikre barnehagebarna et godt tilbud og som derfor bør gjelde uavhengig av om barnehagen mottar offentlig tilskudd.

Derimot foreslår departementet å lovfeste at reglene om beregning og tildeling av tilskudd til private barnehager ikke gjelder for barnehager som ikke mottar kommunalt tilskudd etter loven. Tilsvarende foreslår departementet å lovfeste at reglene om bruk av tilskudd og foreldrebetaling, inkludert krav som skal sikre innsyn i bruken av disse midlene, ikke skal gjelde for disse barnehagene. Det betyr at kravene til bruk av tilskudd og foreldrebetaling i barnehageloven kapittel V, kravet om at barnehagen må være et selvstendig rettssubjekt, kravet til samlet barnehageanlegg, forbudet mot annen virksomhet, forbudet mot å ta opp lån på annen måte enn i finansforetak og reglene om økonomisk tilsyn med bruk av tilskudd og foreldrebetaling ikke vil gjelde for slike barnehager. Videre vil ikke økonomiforskrift til barnehageloven gjelde for slike barnehager.

Departementet foreslår også at lov- og forskriftsregler om samordning av opptak og prioritering ved opptak av barn ikke skal gjelde for private barnehager som driver uten tilskudd. Etter departementets syn bør barnehager som driver uten kommunalt tilskudd, kunne bestemme selv hvordan opptaket av barn skal skje og hvilke barn de vil prioritere. Det kan for eksempel tenkes at en stor bedrift ønsker å etablere en barnehage som skal gi barnehageplasser for ansattes barn, og er villig til å finansiere driften selv. Da bør det etter departementets syn være mulig å holde barnehagen utenfor den samordnede opptaksprosessen i kommunen og forbeholde plassene for barn av ansatte.

Et særlig spørsmål er om reglene om maksimal foreldrebetaling bør gjelde for barnehager som driver uten kommunalt tilskudd. I dag gjelder bestemmelsen om maksimal foreldrebetaling selv om en privat barnehage driver uten kommunalt tilskudd. For å ikke uthule systemet med maksimal foreldrebetaling, mener departementet at de nasjonale reglene om foreldrebetaling bør gjelde for barnehager som driver uten kommunalt til-

skudd. Kostnadene med å drive en barnehage uten tilskudd bør ikke kunne legges på foreldrene. Av samme grunn bør kravet om at kost-

pengene ikke skal overstige de faktiske utgiftene barnehagen har til mat og drikke til barna, gjelde for slike barnehager.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

6.1 Unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet

Departementet foreslår å unnta åpne barnehager fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt. Det foreslås også å lovfeste at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om at hver privat barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

Forslaget om at åpne barnehager blir unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt innebærer en lettelse av de administrative forpliktelsene for barnehagene det gjelder, og en økonomisk innsparing ved at de slipper årlig kostnad til å utarbeide eget regnskap for hver barnehage.

For myndighetene kan forslaget innebære en administrativ ulempe. Det kan bli mer krevende å føre tilsyn med barnehager som ikke er egne rettssubjekter, og økt risiko for at regelbrudd ikke oppdages. Departementet vurderer at forslaget

samlet sett ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

Forslaget om at departementet i særlige tilfeller kan gi forskrift om unntak fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt har i seg selv ikke økonomiske eller administrative konsekvenser. Hvis hjemmelen benyttes, vil konsekvensene være de samme som for forslaget om unntak for åpne barnehager.

6.2 Barnehager som driver uten kommunalt tilskudd

Ettersom ingen barnehager i dag driver uten kommunalt tilskudd, har ikke forslaget økonomiske eller administrative konsekvenser per nå. Forslaget avklarer hvilke lovregler som skal gjelde for barnehager som driver uten tilskudd, noe som kan være en administrativ fordel hvis det opprettes slike barnehager.

7 Merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget

Til § 7 a

Tredje ledd endres slik at kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt ikke gjelder for åpne barnehager. Dersom rettssubjektet som driver den åpne barnehagen, også driver en ordinær barnehage eller en familiebarnehage som ikke er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt, må den aktuelle ordinære barnehagen eller familiebarnehagen skilles ut i et eget rettssubjekt, jf. § 7 a første ledd. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 4.4.1.

Nytt *fjerde ledd* gir departementet hjemmel til å fastsette unntak fra kravet om at hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt. Hjemmelen presiserer at unntak kun skal kunne gis i «særlige tilfeller». Vilkåret viser at dette er ment å være en snever unntakshjemmel. Et særlig tilfelle kan være der det, praktisk eller rettslig sett, er umulig eller svært vanskelig å organisere en barnehage som et selvstendig rettssubjekt. Dette kan eksempelvis være tilfeller der kravet medfører at barnehagetilbudet må legges ned fordi det foreligger rettslige begrensninger som gjør det svært krevende med en slik organisering. Et annet eksempel kan være tilfeller der en organisering i tråd med kravet om å være et selvstendig rettssubjekt vil gi et dårligere barnehagetilbud uten at dette skyldes økonomiske forhold.

Økonomiske hensyn eller utfordringer som er felles for mange av de private barnehagene, vil ikke gi grunnlag for at det foreligger et særlig tilfelle. Det vil derfor ikke være tilstrekkelig at overgangen til selvstendig rettssubjekt medfører høye engangsutgifter eller at regnskapskravene som følger med det nye rettssubjektet gjør det dyrere å drive barnehagen. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 4.4.2.

Til § 7 b

Forslaget innebærer en endring i andre ledd og er omtalt i punkt 4.4.5. Endringen innebærer at det vises til unntakene i § 7 a tredje ledd og forskrift gitt i medhold av § 7 a nytt fjerde ledd, istedenfor at bestemmelsen ramser opp hvilke barnehager som er unntatt fra kravet til samlet barnehageanlegg.

Til § 14 a

Bestemmelsen er ny og regulerer hvilke krav i barnehageloven med forskrifter som gjelder for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 5.4.

Det følger av *første punktum* at reglene om kommunalt tilskudd til godkjente private barnehager ikke gjelder i slike tilfeller.

Det følger av *andre punktum* at § 7 a om barnehages organisering, § 7 b om krav til samlet barnehageanlegg, § 17 om samordnet opptaksprosess i kommunen, kapittel V om krav til bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling i private barnehager mv. og § 56 om Utdanningsdirektoratets tilsyn med økonomiske forhold i private barnehager ikke gjelder for private barnehager som driver uten kommunalt tilskudd.

Til § 23 a

Forslaget innebærer en endring i tredje ledd og er omtalt i punkt 4.4.4. Endringen innebærer at det vises til unntakene i § 7 a tredje ledd og i forskrift gitt i medhold av § 7 a nytt fjerde ledd, istedenfor at bestemmelsen ramser opp hvilke barnehager som er unntatt fra forbudet mot å drive annen virksomhet.

Kunnskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager gjøres følgende endringer:

§ 7 a tredje ledd skal lyde:

Første ledd gjelder ikke for *åpne barnehager* og barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier

- a. ordinære barnehager med til sammen færre enn tretti barn, *eller*
- b. familiebarnehager med til sammen færre enn ti barn.

§ 7 a nytt fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om unntak fra kravet i første ledd i særlige tilfeller.

§ 7 b andre ledd skal lyde:

Første ledd gjelder ikke for *barnehager som er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt etter § 7 a tredje ledd eller forskrift gitt i medhold av § 7 a fjerde ledd.*

Ny § 14 a skal lyde:

§ 14 a *Private barnehager uten kommunalt tilskudd*

Private barnehager som har fått vedtak om godkjenning av barnehagedriften etter § 14, kan drive privat barnehage uten kommunalt tilskudd etter § 19. For disse barnehagene får §§ 7 a, 7 b, 17, kapittel V og § 56 ikke anvendelse.

§ 23 a tredje ledd skal lyde:

Første og andre ledd gjelder ikke for *barnehager som er unntatt fra kravet om å være et selvstendig rettssubjekt etter § 7 a tredje ledd eller forskrift gitt i medhold av § 7 a fjerde ledd.*

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. De ulike bestemmelsene kan settes i kraft til forskjellig tid.